

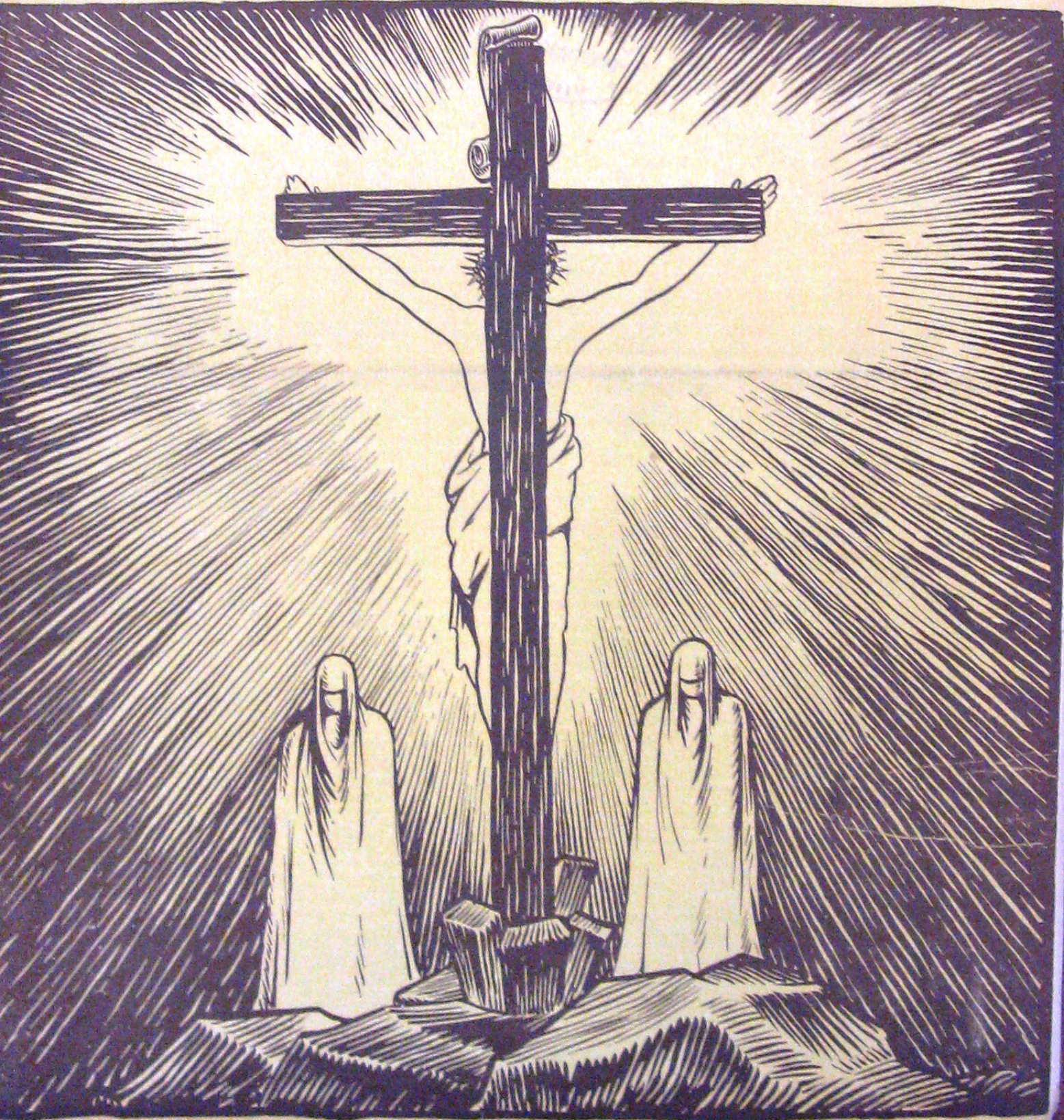
București

Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian

Redacția și Administrația: Str. Domnita Anastasia, 16. — S. 1

Telefon 3.76.05

Sărbătoarea „Universului”

Marele ziar „Universul” a trăit alături o frumoasă zi de sărbătoare: s'au împlinit douăzeci de ani de când d. Stelian Popescu stă zi și noapte la cârma lui. Publicul mare nu știe ce înseamnă să conduci un ziar, care nu e nici un serviciu public unde directorul semnează hârtii împinse mecanic de ruajul birocrației, nici un departament unde ministrul, pe deasupra oricărei responsabilități personale, pune rezoluții pe umerii țării. Un ziar e o creație de fiecare zi și de fiecare noapte. E o pânză nesfârșită în care timpul se țese și se materializează continuu, din secundă în secundă și din oră în oră, concretizat în florile marilor evenimente sau desfigurată în contururile strâmbe ale dezastrelor ce ne surprind. Lesniciunea mecanică este exclusă din elaborarea unui ziar, fiindcă el nu e un înregistrator pasiv al timpului, ci un interpret continuu al lui. Condiția de existență a ziarului e să se substituie publicului și să devină tălmacul timpului în slujba acestui public. O armată de oameni e angajată în această trudă febrilă: reporterii cari culeg evenimentele, redactorii cari le interpretează, tipografil cari le materializează. Dar unitatea acestei variate armate e în mâna directorului. El e sensul unui ziar, fiindcă el e călăuză. El e de fapt exponentul responsabil al publicului în fața timpului, care curge mereu și e în fiecare clipă altul. Nu cunosc îndeletniciri în care omul să aibă o mai teribilă responsabilitate ca directorul de ziar.

D. Stelian Popescu îndeplinește aceste lucruri grele de douăzeci de ani, în fruntea celui mai puternic ziar pe care îl are România. Și rolul său e cu atât mai responsabil cu cât „Universul” e mai puternic. Între noi și dansul au existat uneori ciocniri fără însemnătate. Căci oamenii au fost creați pe pământ pentru a trăi în armonie ca stelele cerului, dar ei au găsit de cuviință că armonia e monotonă și astfel au născocit cearta și zavistia. Orice-ar fi fost însă și orice-ar mai fi, conștiința noastră românească ne obligă să recunoaștem în clipa acestei sărbători mai mult ca oricând că directorul „Universului” și-a înțeles admirabil rolul de excepțională responsabilitate, pe care și-l îndeplinește de douăzeci de ani.

Conducerea „Universului” i-a

revenit într'un moment extrem de dificil: în războiul mondial și în neutralitatea României. Știm cu toții ce oribilă epocă de confuzie și de imens târg al conștiințelor a fost aceea. Fiecare dintre marii beligeranți voia ca România să fie de partea lui. Rubla moscovită și marca germană se supralicitau în larmarocul conștiințelor, unde galișienii condeului alcătuiau, ca de obicei, grosul clientelei. Germania nu era pe atunci antisemită și nici veniții noștri nu erau încă antigermani. În faimosul dosar Günther stă și azi mărturia secretului acelor entuziasme ditirambice pentru puterile centrale, cântate de bravii psalmiști ai „Adevărului” și ai „Dimineții”. Cititorii lui „Sfarmă-Piatră” revăd din când în când, reproduse în paginile lui, fragmente din acel entuziasm făsnit din buzunarele dolidora. În acea vreme confuză și grea, d. Stelian Popescu și-a luat pe umeri responsabilitatea „Universului”, determinat de câmpionii intrării noastre în acțiune alături de Franța: Take Ionescu și Nicolae Filipescu și girat materialmente de ei. „Universul” a fost astfel salvat de eventualitatea unei capitulări. Liber, el a putut să desfășoare peste mașina epocii directiva luminoasă a politicii „instinctului național”. Marele ziar a fost atunci una cu sufletul românesc. Dacă mi-ar sta în putință, eu aș bate o decorație unică, în numele României Mari, pentru a distinge această rară ținută națională.

Dezastrul nostru din prima campanie a războiului a fost și dezastrul „Universului”. Germanii cotropitori au devastat și au părăginit întregul așezământ, în timp ce instalațiile Sărindarului, neatînse și ocrotite, fabricau mai departe otrava defetismului și a trădării sub numele de „Gazeta Bucureștilor” (Bukarester Tageblatt!) și „Lumina”. Dacă dosarul Günther al târgurilor de conștiință din neutralitate nu era suficient, pactizarea cu dușmanul, din timpul ocupației germane, infierează definitiv refuzul de aderanță și incapacitatea de simpatie a lui Israel la durerile și la crezul neamului nostru. Presa iudaică de sub ocupație ne-a dovedit încă o dată că ceace pentru noi e sfânt și mare, pentru ei nu e decât marfă de negociat. Adevărul acesta crud și dureros va trebui să

fie călăuză României naționaliste de mâine în așezarea unui regim de presă și de suflet să aibă drept și responsabilitatea de a fi exponentii și tălmacii neamului lor în fața evenimentelor. Presa crează conștiința și mentalitatea unui popor. Ea îl lămurește zilnic destinul și misiunea istorică. Ziaristul e cel mai mare educator al neamului său. Sau, după caz, cel mai mare înșelător și coruptor. Un stat se întemeiază pe această mentalitate creată de presă, care se numește opinie publică. Dar o asemenea mentalitate falsificată zilnic de venetiile condeului e cea mai subredă temelie sufletească a statului. Cine se mai îndoieste azi că toate curentele de idei dușmane patriei, religiei, bunelor moravuri și ordinii sociale se vehiculează sistematic prin canalul presei iudaice, substituită, prin condamnabila noastră toleranță, în exponent și călăuză a opiniei publice? A legifera strict și categoric regimul imprimatului în sensul dezideratelor naționaliste e o măsură de asanare a moravurilor, de autentificare a conștiinței naționale și de solidă așezare a temelii psihologice ale statului.

După război, directorul „Universului” a avut un moment foarte greu: refacerea instalațiilor distruse de năvălitori și concurența puternic organizată a presei din Sărindar. E meritul său că dintr'un dezastru a știut să facă instituția cea mai tare a presei naționale. Reaparitia „Universului” în țara cea nouă, mi-aduc aminte, a fost salutată de suflarea românească cu bucuria unei reînvieri.

D. Stelian Popescu e un om de bun simț românesc. Secretul marelui său succes în presă, — fiindcă omul acesta liniștit, apropiat și afabil, a cucerit cel mai mare succes ce se cunoaște în istoria ziaristicii noastre, — stă în faptul că a înțeles dela început să fie și să rămână exponentul celui „instinct național” magistral formulat de Take Ionescu. Identificarea cu acest instinct e o chestiune de bun simț. Ceace numim noi bun simț e o măsură înăscută a porțiilor juste. Directiva națională ce însufletește acest mare ziar se poate defini perfect în marginile acestor juste proporții. Pe măsura în care le exagerezi pentru a le specula, evenimentele devin catastrofale sau otrăvuri sensaționale. Românul, care vrea să le găsească însă redată în limitele realității și ale adevărului, precum și în lumina unei responsabilități morale nedesmințite, le găsește în „Universul”. Românismul e moderat și sănătos sufletească. Și concordanta aceasta permanentă între firea poporului nostru și scrisul „Universului” constituie marele succes al acestui ziar, care a devenit un fel de pâine zilnică a opiniei românești.

Fără să fie înglobat vreunei mișcări de dreapta, el participă cu moderată, dar cu siguranță de totdeauna, la desfășurarea luptei naționaliste, care are ca obiectiv un stat așezat pe temelii solide ale sângelui și pe dreptatea imensei sacrificii cu care a fost creat. Dela război încoace, țânără

lume naționalistă are un sentiment special pentru acest ziar: ea îl simte îndărătul ei că pe o putere constantă și înțeleaptă cu dreptul de a muștra când sprijine, cu obligația liber contractată de a sprijini când muștra. Sentimentul acesta se intensifică în comparație cu ostilitatea perversă a presei iudaice, de care se isbește zilnic mișcarea naționalistă. Din această comparație, rolul „Universului”, de exponent al instinctului național, apare cu o evidență, ce te silește să-l lubești ca pe ceva ce face parte din propria ta ființă. La „Universul” te gândești cu sentimentul cu care învâluie o casă părintească, unde toate lucrurile îți sânt familiare și apropiate.

Celelalte ziare naționaliste, care apar și dispar — și să sperăm că vor reapărea! — după capriciile contradictorii ale acestei epoci de tranziție, pot să fie mult mai combative și mai violente decât „Universul”. Ele reprezintă în confuzia vremii și în depresiunile pe care le trăiește rând pe rând, românismul, marea și sfânta nerăbdare de a zdrobi mai repede lanțurile unei robii lăuntrice, care ne sufocă și ne degradează. Ele reprezintă spiritul revoluționar de construcție a unei țări noi și tinere. „Universul” reprezintă spiritul evolutiv al naționalismului. El crede în prefacere printr'o critică tenace, dar moderată, și printr'o îndrumare înțeleaptă, care să câștige, persuasiv, sufragiile unanime ale românilor. E o deosebire de temperament și de tactică. Dar obiectivul rămâne același în fond. Identitatea aceasta de scop, care e viziunea unei Români mai bune, mai românești și mai glorioase, e legătura solidă dintre generațiile tinere și manifestările ei ziaristice și dintre acest ziar.

Pe baza acestui sentiment și în jurul acestui mare organ de respirație națională, s'ar putea organiza solidaritatea întregii presei cu adevărat românești, pentru a face acel front irezistibil al conștiinței autohtone împotriva potopului de cerneală galișiană care murdărește încă primăvara înflorită a renașterii noastre naționale.

Majoritățile noastre etnice sânt sfărțiate în bucăți de partide și de ambiții. Unitatea noastră sufletească e zdrobită în cioburi de interesele lătrănice, diabolice organizate. O minoritate de venetici ne stăpânește prin simplu fapt că unul trăiește în toți și toți trăiesc într'unul. Centralizarea conștiințelor românești, care e condiția esențială a marilor izbâzi urmăriți de neamul întreg, poate să fie opera marei presei naționale, așezată, mai presus de partide și de fracțiuni, pe linia suverană a instinctului rasei.

Cu aceste gânduri românești și cu un sentiment de firească mândrie că întreprinderea de presă cea mai importantă din România e opera unui român, participăm la sărbătoarea „Universului”, care încununează truda de douăzeci de ani a directorului său.

DESPRE FORTUL 13 ȘI AUTORUL LUI

De Fortul 13 s'a scris atâta! (Se va scrie, în orice caz, atâta!).

Ca bobul de nisip din Zadig, care — relatează acesta — „se plângea odată că e un biet atom în deșert, dar la capătul câtorva ani ajunse diamant, și acum (ne asigură același) e cel mai frumos ornament în coroana regelui Indiei” (alias Eduard al 8-lea, regele Angliei), autorul lui, un biet student la Veterinară, un umil, un debutant, un necunoscut, tinde să devină un elefant, un dromader, o celebritate!

Lăsați-mă să particip și eu la această metamorfoză.

Nu sunt critic literar? Am fost pe vremi. Și redevin oridecâteori un prieten bun e la ananghe, adică scoate vreo carte.

N'aș putea fi obiectiv? De om — deși avem oarecare relații personale, dormim în același pat (când nu e vreo femeie) — sunt tot atât de strein, vă asigur, ca și cei mai aprigi dușmani ai lui; iar autorul din el mi-e tot atât de indiferent cât de indiferent stă și se uită din geam o muscă sterilizată iarna, la o panoplie de arme într-un muzeu militar.

Critica e apoi la noi — cu excepții cărora mă închin — o stare de conștiință asemănătoare supei în pensiunile proaste; să n'o mesteci cu limba, că se tulbură foarte. Ori, această supă pot fi și eu la rigoare; și eu am cu domnul acesta diferendele mele; și pe mine mă enervează mura lui, melonul lui, pipa lui, împreună cu toate aerele ce se degajează din aceste miei (eu le cred mai de grabă prea mari) bastioane de sfidare la adresa mândriei și civilizației agricole, ruritane...

Mi-aduc apoi precis aminte că a trecut odată pe lângă mine fără să-mi dea bună ziua. Și mai are curajul să scrie! Face pe mondenul și nu știe că un monden e mai întâi de toate, și cătă să fie mai ales în literatură: un gregar; că cele mai mari celebrități literare sau artistice s'au născut, în țară și streinătate, Doamne nu din vreo idee sau scântec (ce contează!), ci din comerțul cu prietenii, dintr'un mod echitabil și asiduu de a-ți împărți cu dânsii banii, masa de cafea, paharul, femela. O întreagă mișcare literară, ca Semănătorul, mișcarea dela Cumpăna, apoi, Viața Românească, și tot criticismul lor, s'au născut din simple solidarități de felul acesta. — ca și mulți poeți sau prozatori mari ai lor, de care nu s'ar fi vorbit dacă critica literară nu descoperă din timp la dânsii o frumoasă înclinație literară pentru viața de noapte.

Apoi ce e modul acesta de a vorbi numai de dumnealui! Eulampe Sibică'n sus, Eulampe Sibică'n jos! Napoleon (singur măr turiseste) făcuse din maresălii lui sub-ofițeri, și din soțiile lor ducese. În Fortul 13 autorul face din toți eroii lui Sibici! Bine că n'au fost la închisoare cu soțiile, că ar fi făcut și din dânsese tot Sibici!...

Îți face impresia că autorul — Dragoș Protopopescu îl cheamă, a scris cartea — celace nu se întâmplă cu niciun autor — numai pentru el; că s'a dus chiar la închisoare numai și numai ca să aibe apoi prilej să vorbească de el.

Să scrie o carte despre el! Cum fenomenul se poate repeta, e momentul ca critica să intervină și să vorbească ea despre dumnealui. Poate numai așa ar tăcea din gură.

Fiindcă într'adevăr, ne aflăm în fața unei spețe noi de carte: cartea—vehicul, menită să transporte (negreșit în glorie) numai pe autor; o carte în genul căruței de care aveau nevoie berbecii scyți din fabulă, — vă aduceți aminte... Gargantua, capitolul XVI... *emerveilles vous dadvantage de la queue des béliers de Scythie, qui pesait plus de trente livres et des moutons de Surie (Syrie) esquelz fault (si Tenaud dict vrai) ajjuster une charette au cul pour la porter, tant elle est longue et pesante...*

Îți face într'adevăr această carte impresia unei căruțe ajustate la autor (nu precizez anume ce parte) și totuși ducând ea pe autor, când autorul ar trebui s'o tragă după el...

Se întâmplă atunci că nu știi dacă mergi înainte sau înapoi.

Și e lucrul de neiertat.

Cu orice romancier al vremii, fie el și cehoslovac, știi unde mergi. Romanul, pagină cu pagină începe în zorii zilei și termină înainte de culcare, cu mici rezerve negreșit, pentru căsăcut.

Între timp ai făcut cunoștință cu toți eroii, mătușele, amantele și verii lor. Ai făcut câțiva chilo-

metrii pe loc, în identificarea locului de naștere, școlii, ministrelor pela care eroii au umblat. Capitole întregi ai mâncat cu eroii, ai iubit cu ei, ai făcut piramide romane, armata cu ei. Depinde dacă romanul trebuie să aibe și volumul al doilea ca să faci cu ei chiar războiul. — Să te înșori și divorțezi cu ei! — În orice caz cu chei potrivite ai deschis ușile tuturor caselor de oameni cum se cade și ai aflat până și locul unde fata din casă pune cutia cu chibrituri și lampa cu gaz, sau capul familiei tichia de noapte.

În Fortul 13 și se spune net că eroul s'a născut în al 32-lea an al vieții sale, când tu ai fi vrut focul mai să știi ce naiba a făcut eroul în tot acest răstimp de 32 de ani. Păcat. Un scriitor de talent ar mai fi scris un volum...

Pe urmă ce e aia, domnule? O neseriozitate dela'nceput și până la sfârșit. Știu, autorul pretinde într'un loc că răsul este expresiunea dorinței de a omori emoția. Dar de ce s'o omori, domnule? Lasă, domnule, să vină emoția! Fă-mă să tresar, fă-mă să suspin, fă-mă, domnule, să plâng! Sru-due-mă! Auzi d-ta? Da ce, plân-su-i vorbă de ocară? Ce ai d-ta cu lacrimile oamenilor? În definitiv costă ceva? Dimpotrivă, eu cred că sunt foarte ieftine...

Și apoi, durerea e totdeauna morală. Răsfoește tot romanul,

dela La Calprenede și Mademoiselle de Scudéry, la Madame de Laffayette, și dela Fielding la Dickens și Turgheniev: și ai să vezi că orice bandit, vagabond, medic veterinar, bancher, henger, prostituată, ucigaș, e moral, cu o singură condiție: să fie tare nenorocit. Să suferă.

Nu mai fericirea e imorală. Ori, Eulampe Sibică e fericit până și'n pușcărie. Va să zică Eulampe Sibică e imoral până și'n pușcărie (celace dealtfel era de așteptat de la un om care a ajuns acolo).

Știu, autorul va veni (cum vin toți autorii) cu autografe și pretenția că ideea cărței e alta: că celace vrea ea să vocifereze e: primatul vieții asupra literaturii... Că adică, dacă ai ajuns să ai în tine o sănătate morală se poate ca și abjectul vieții — deci și literatura, care e parte la acest abject — să devină sănătos și moral; că e de ajuns să ai o libertate interioară, ca ea să facă și dintr'o carceră — deci și dintr'o literatură, care e o imensă închisoare — o eliberare.

...Că sufletul e vechea lampă a lui Aladin care transfigurează inconștient, făcând din patru pereți o împărăție și dintr'o mlaștină un pisc; și că această lampă e în mare parte făcută din materie foarte umilă, așa cum și sufletul nostru e făcut numai din trup, iar trupul, dintr'o pieleță ce aparține deopotrivă laringelui ca și instinctului gros...

Și că, în consecință, eroismul, dacă există, ca și onestitatea, dreptatea, iubirea, bunătatea și alte acte naturale ale vieții, e o cestiune de mucoasă; iar, printre marile isprăvi ale vieții un act de simplă sănătate.

Știu, autorul are aerul să-mi strige, mie cititor (par'că nu-l cunosc eu!):

Fă oameni sănătoși, care să mănânce bine, să tibească bine, să iasă bine afară, să cugete cu toată materia lor cenușă, să respire cu amândoi plămânil, și vei avea oameni care dorm bine — ba chiar scriu bine — și pe un pat de scânduri; mai pune câteva globule roșii în ei, și, vorba lui Carlyle, „Jegea morală în lăuntrul și cerul instelat deasupra lor”, și vei avea eventual eroii. Eroi însă veseli chiar în tristete, inteligenți chiar în prostia altora, liberi chiar sub oprimarea nedreptății haïne.

Dar ce sunt eu, cititor, obligat să-i ascult sistemul, să-i înghit speculațiile asupra afinelor japoneze și melicilor de Burgonia, când mie-mi place, domnule, autorul să fie serios. Și episodice. Să mă ia încet, și să mă ducă unde vrea el, dar să mă ducă! Pecând cu Eulampe Sibică n'ajungi nicăeri — sau cel mult, la închisoare!

Multumesc; cititorul preferă să-l ducă la berărie; printre berării instinctul și podoarea lui de familist punând și... bordeleul.

Și eu unul sunt aci alături de cititor, sunt gata să-l însoțesc oriunde... chiar acolo, — numai fără acest Manual al Bunului Pușcăriaș la subsuoară, pe care excesivă fidelitate a autorului tine neapărat, nu știu din ce motive, să ni-l ofere....

Colțuri de cremene

SAU STIHURILE LUI NICOLAE ANCUTA RĂDOI CĂTRE VARUL ION

XII

INVAZIE UMANITARA

Ce rudă's cu tine, măi vere,
Călăii lui Domnul Christos,
De te amăgără cu fiere
Și-ti luară pământul mănos?

De unde roiră netotii,
Ca viermii de lacomi, și cine
Aduse aicea toți hoții,
Să-și rădă amarie de tine?

XIII

OSANDA

Tu stai în bordeiul nevotii
Cu vitele toate grămadă;
Te scunipă 'n obraz vijebă
Și plângi sub nămeți de zăpadă...

Colea, în cetatea crăiască
Făcută de Bucure Ciobanul,
Se'naltă palate de piatră
Și'n toate domnește jidanul!

XIV

DREPTATE...

Te știu cum prin ploii și furtună
Te sbati în blestemul hain,
Cum speli în sudoare pământul
Să-l faci să rodească din plin...

Și știu că neamul tău falnic
Leșină de foame prin văi,
Iar jimbă și miera lui drumul
Spre burțile streinilor răi.

XV

CRUCIFIX

Din căți atins-au glia cu piciorul,
Pe Cel mai bun l-au osândit să piară,
C'asa găise 'n legi-judecătorul,
Scrișă porunca ce domnea în țară.

Și l-au întins pe cruce, vere Ioane,
Să-și ispășească sfintele minuni...
— Noi și azi plângem patimile Sale,
În sânge, însă, am păstrat prigoane
Să 'mpodobim destinul celor buni! —

XVI

R A S

Am răs de veac cu răsul cel mai
crâncen
— Asemenea cascadelor nebune, —
Ca să ridice în măguri umilite
Văpaia răsvăriturilor străbune.

S'am răs nebul, ca să plesnese uitarea
Când piscul stă cu tamplele'n noroi,
Iar Incenubul isgonit în pesteri,
Nu-și mai găsește rostul printre noi.

XVII

PSALM NOU

Vezi vânt cu zori de începuturi alte:
Mai roșii, mai smăltate și mai bune,
Năltate pe coline mai înalte
Decât a fost întâia 'ntelepțiune?

E veacul ce-și îmbracă altă haină
Și'ndeamnă omeneia ca s'o poarte
Cu 'nsufletire nouă, căci în țară,
A osândit pe Dumnezeu la moarte.

Nicolae Ancuța Rădoi

Dragoș Protopopescu

Să se răstignească

Toate momentele din istoria patimilor lui Isus sunt înălțătoare și grave, sunt orbitor de luminoase și simple. Dar nu există cu adevărat niciun minut din această patetică existență pământeană a lui Dumnezeu.

acești treizeci și trei de ani și trei zile pe care un duh misterios de viață i-a petrecut printre oameni, unde a trebuit să cunoască și toate suferințele cărni, niciun minut într-adevăr, nicio clipă care să nu ofere necurate orizonturi de lumină și mereu alte revelatoare magii. A-i urma drumul prin viață chiar după două mii de ani câți au trecut, a-l căuta și acum în mersul lui ascendent prin orașe, prin cătune pe marginea lacurilor, umbra lui vie pe atâtea locuri sfinte, pașii lui pe nisipul „luminat”, cum ar spune Papini, a-l vedea rând pe rând oprimat și senin, blând, bun, aspru, drept, înfiorat și singur, transparent par'că de claritate și de mister, până în ceasurile dela sfârșit, în grădina care tremura de frig și de sudorile lui, la judecată mai târziu și până la apoteoza feroce de pe Golgotha, — înseamnă a cuprinde un ciclu de existență întreg pe care nu-l mai limitează nimic și unde vis, realitate, adevăr se întâlnesc într-o nesfârșită și altă reconfortantă viață. Toate minutele Mântuitorului au, cu siguranță, o valoare egală. Nu sunt ele unul și același mister?... A întârzia astfel într'un asfințit cu Isus, a-l surprinde într-o seară de Aprilie când se roagă pe muntele înfrigurat sau dacă-l privim în ceasul teribil al judecării, nu facem decât să cedăm psihologiei noastre întâmplătoare pe care a sedus-o un anumit minut, grandioarea unui aspect care nu este însă nici mai puțin înalt, nici mai puțin interesant decât altul.

Și poate că nu mi-ar fi greu să spun de ce mă vreau mai aproape de acel Isus tragic, legat și singur, bătut, chinuit, târît de sine-drii la toate judecățile pământului, imens dezolat și simplu așa cum s'a înfățișat lui Antipa Irod și apoi încă odată lui Pilat din Pont, construindu-și gigantic par'că o viață ireală în realitatea grozavă a vieții.

Aici vreau să mă închin astăzi lui Isus, în acest peisaj teribil, aprins de contraste, în care oamenii își contopiseră tot refuzul lor de a pricepe și toate puterile de ură pentru condamnarea „Omului drept”. Aici este examenul suprem al păcatului și al marginilor omenești... Iar de altă parte, — de altă parte de lume, — în ochii Omului chinuit, în tremurarea cărni lui rememorate, pe toată această palidă i-coană de suferință și de iertare și de iubire, cu toate astea, zămbeste nemuritoare speranța vieții adevărate, a aceleia pe care o știm fiindcă ni s'a arătat, pe care o presimțim dar pe care după Isus, până azi, niciun om n'a trăit-o.

Imagine covârșitoare de învățăminte și de remuscare! Ce este acest Isus care iubeste pe oameni din toată ființa lui, dar care nu a jure să fie iubit de ei? Și de ce iubirea, dăruirea de sine a fost totdeauna răstignită de oameni! Ce să mai pricepem aici din acele virtuți colective pe care democrații — câteodată vai atât de „crestine”! — nu s'au oboșit să le exalte până în ziua de azi, pentru ca aceste democrații să ridice astfel mereu, pentru toți cei buni și pentru toți cei drepti,

gălăgioasele lor judecăți și crucile răstignirii...

Dar iată, mai bine, pe Om, în fața oamenilor, în fața mulțimii... Ce spectacol de spaimă, câtă aiurare, cât delir! Știu bine că limbile acum nu mai erau făcute să se priceapă și altele erau cuvintele pe care „Regele Iudeilor” le azvârlea unei mulțimi care n'ar fi putut să le culegă atât de curate din puberea lor de aur. Dar Omul-Isus nu a fost nici el mai puțin singur decât inaccesibilul Dumnezeu. Această înfricoșată singurătate, Isus va fi trebuit s'o trăiască, toată viața lui pe pământ — ca să-i fie poate singurul lucru pe care el nu l-ar fi banuit și nici n'a putut să-l priceapă...

— Până chiar și tu, cel dintâi, cel ce m'a făcut să nădăjduesc mai mult, cel mai dărz, dar și cel mai înflăcărat, cel mai neînvințat, dar și cel mai credincios, până chiar și tu, tu, cel ce ai strigat lângă Cezareea adevăratu-mi nume, până chiar și tu ce-mi stii toate vorbele și care m'ai sărutat de atâtea ori cu gura aceasta ce spune azi că nu mă cunoaste, până chiar și tu Simon Piatră, fiu al lui Ionă, te lepezi de mine...

Astfel se adresează Isus ucenicului în care crezuse mai mult, când paznicii îl țărăsc acum spre judecata lui Caiafa, pe drumul greu pietruit — iar în umbra zidurilor pe care le luminează numai pâlparea felinarelor, un om aștepta la poartă sfărâmat de frică, pentru ca minutul grav pe care nu l-ar fi putut trăi să-i arate și lui mai târziu cât noroi omenească se amestecase cu aurul care nu st'ăluțise în el de cât o singură clipă...

Dar câtă lecție deprimată se ridică din fumul acestei credințe risipite, peste acest încă un altar prăbuit al lui Isus! Omul cel mai bun a fugit și el... Nu s'ar fi găsit nimeni într-adevăr care să dea mai mult! Sacrificiul pare să nu aibă nimic omenească. Dar calvarul lui Isus începe de pe acum — abia acum el se va cunoaște mai mult.

Judecătorii lui, și Ana și Caiafa, își dăduseră verdictul care trebuia să obțină aprobarea procuratorului roman. Norii se rostogoleau sălbatice peste capul Omului chinuit care mergea domol cu mâinile legate, cu pași ostentiți și mol, cu fruntea lipită de cer. Il scuturau friguri de moarte în această singurătate universală. De acum stia bine, ceace presimțise de altfel și altă dată și de atâtea ori, că El își rămăsese singurul tovarăș ca să ducă totuși, în inima lui, până la cruce toate păcatele unei lumi. Ana se temuse de Omul acesta — tăcerea lui îl turburase. Genele lui, marele preot Caiafa, avea să rostescă prima oșandă. Speriați, oamenii cei mai de aproape îl năvăliseră de mult pe Isus, cocosul nu cântase încă de trei ori și ultimul om pe care l-am văzut, fu și el în noaptea deosebită, pierdut, săltot de plăm, în acest ceas ferit de la crimă, când Simon nu stia că plămăna toată soarta oamenilor cu hoșabata lui care se risipiau sub nițăturile de foc ale noții...

Dar Isus mergea împăcat acum, când ne stănește prădătoarele ale acestui destin, unde

venia par'că să-l mângae numai imaginea acestui om pe care-l văzuse cutremurat de lacrimi și care se sfîntise plângând. Era poate tot ce lucrase mai bun viața lui pe pământ! Cânta aceea a lui Petru, drama lui răfăcioare, era cea dintâi și cea mai caldă adeziune pe care El o primia în cel mai greu ceas — singura care mai putea să albe un preț, era aici poate toată promisiunea pentru prima oară sinceră a unei vieți pentru care El se ridica biruitor pe Golgotha.

Isus nu se mai apăra. Ce-ar fi putut să-i spună lui Antipa Irod, lui Pilat? El știa bine că toate cuvintele lui n'ar fi izbutit să spună nimic din taina nepricepută. Și apoi cine s'ar fi oboșit s'o asculte? Pilat avea măruntelile lui socoteți cu Iudeii... Isus ni se înfățișează la această murdară judecată, tot atât de străin de patimile dimprejur, tot atât de înduioșat și „copil” cum numai Peguy a știut să-l arate în poezile lui. Va aștepta așa dar să se termine mai curând insuportabila agonie pentru care el singur era pregătit. Pilat n'a putut să refuze Iudeilor pe „Omul drept”, cum îi spusese în ziua judecării Claudia Procula, nevasta lui turburată în chiar noaptea aceea de un vis straniu pe care încerca abia acum să-l priceapă. Mai puțin decât Petru, nici Pilat nu s'a gândit să renunțe la el pentru omul pe care-l știa nevinoat. În apa în care și-a spălat mâinele, el n'a găsit decât iluzia unei purități peste care veacurile de mai târziu au văzut toată infamia și toată lașitatea judecăților omenești.

Dar mai mult decât Pilat din Pont, decât Antipa și decât toți judecătorii lui Isus, interesează cu siguranță stridentele clamori din mulțime, bestiala ferocitate, setea inexplicabilă de sânge a celorla cari ar fi avut privilegiul să vadă, până la sfârșit, supremul cuvânt al oamenilor în fața Omului fără păcat!

Din gura lăbărtată a mulțimii, acest cuvânt a căzut ca un popot de ură, o groznică hui-duială de murdărie omenească pe care n'a putut s'o oprească nimic. În picturile Renașterii, sau în marile viziumi ale lui Giotto, se vede tabloul acesta sub un cer innegrit pe care-l împung suflurile centurionilor și pe care se adună vijelii...

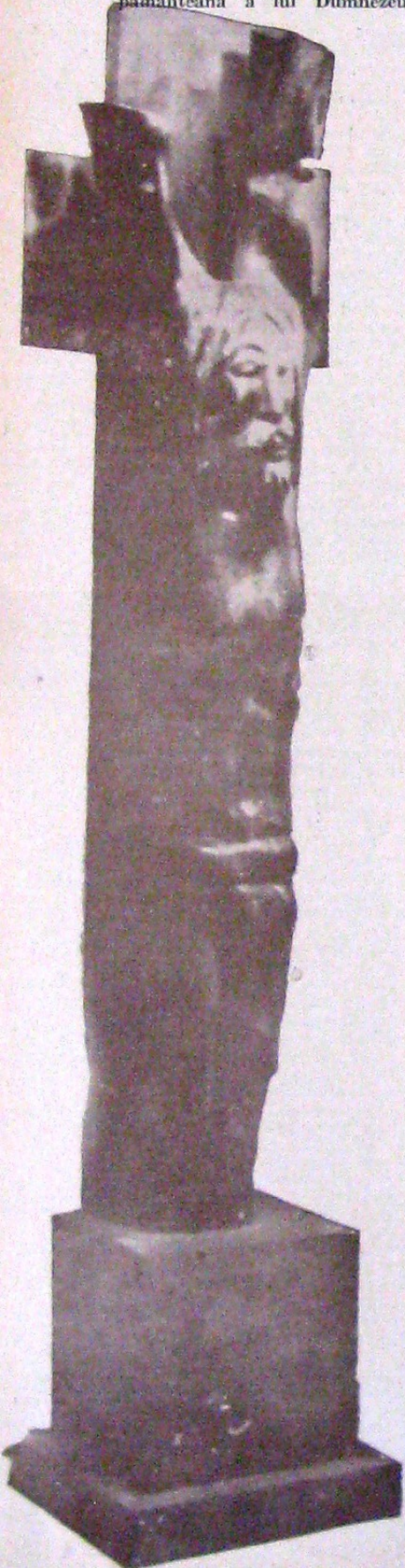
— Să se răstignească! acesta a fost verdictul suprem al oamenilor în fața Omului drept.

Nu credeți, nu vi se pare că a rămas el același până în ziua de azi?...

De aceea poate, în Biserică, de câte ori se rostesc, ca o teribilă evocare de acum două mii de ani, aceste cuvinte de groază, mie mi-ar fi imposibil să le aud fără un fior adânc de remuscare și de păcat.

Teme incomparabile de meditație și de durere! Și în aceste sărbători care-si innart cu fiecare primăvară melancolia lor — le deul de primeveres sunnea Francis James — e bine să ne gândim la ele, ca o tragică aducere aminte, să ne gândim de câte ori fiecare din noi, în conștința noastră și brutală a vieții, l-am răstignit fără să știm pe Isus.

Toma Vlădescu

Iudaismul și trusturile

Iudaismul, în acțiunea sa de cucerire și stăpânire a lumii, în special a lumii creștine, a căutat să acapareze posturile de comandă ale vieții economice, să influențeze, subordonând intereselor sale, viața politică și să facă din toate organele de publicitate cari influențează și modelează opinia publică, instrumente în serviciul intereselor iudaice.

A reușit chiar să stabilizească o strânsă colaborare, care să asigure o perfectă unitate de acțiune, între economia, politica și ziaristica unui popor.

Jidanii stăpânesc viața economică, prin acapărarea treptată a mijloacelor de producție și de desfacere a mărfurilor. Industria și comerțul, sunt, mai ales la noi, cu totul în mână lor. Prin trusturile pe cari le-au creat, ei sunt dictatorii pieței de produse; iar prin așa zisele ofiții centrale de desfacere a produselor, ei împun consumatorilor prețuri de adevărat jaf.

Cum se crează și cum se mențin aceste trusturi? Se crează printr-o acțiune de acapărare și alta de întindere. După ce jidovii au pus stăpânire pe 2-3 fabrici mai mari cari produc o marfă oare care, convertește sau silește și alte fabrici la o cartelare. Dacă 2-3 industrii, mai întransigenți, rămân în afara de cartel, sunt loviți, direct sau indirect, prin piedici la aprovizionare, credit și desfacere, până ce aceștia, având de ales între ruină-falimant și înțelegerea cu intrarea în cartel, aleg, cum e și firesc, pe cea din urmă, — completând astfel trustul, care ne mai având nici o concurență, poate sugruma, în voie, pe consumator.

Aceste trusturi se mențin prin sprijinul dat de stat, adică de politicieni, cu ajutorul tarifurilor vamale, care se stabilește atât de ridicat încât nici o marfă similară nu poate veni de peste graniță, ca să concureze și să strice prețul stabilit de trustul intern.

Este de la sine înțeles că, de pe urma pretului ridicat, plătit de consumator, nu profită nici statul, nici muncitorii de toate categoriile, din industria respectivă; ei numai capitaliștii, împreună cu câțiva politicieni, plătiți direct sau prin tantumele consilierilor de ad-ție.

Ca treburile să meargă bine, iudaismul are grije ca trusturilor economice să le corespundă cele politice. Partidele politice sunt și ele un fel de trusturi pentru exploatarea politică a maselor, însă cum partidele mai pun, ca să se diferențieze, la baza lor și oare cari justificări ideologice, iudaismul are grija să stabilizească o unitate de interes și de acțiune între fruntașii partidelor politice, prin masonerie, în care aduc și introduc fruntași ai vieții publice, cu perspectiva de a juca un rol în viața politică.

Trusturile economice stăpânesc piața mărfurilor, jefuind pe consumator. Masoneria constituie trustul politic, din interiorul căreia se recrutează conducătorii statului, spre a se asigura exploatarea politică a maselor. Cel ce vor să reziste, rămânând

în afara trusturilor industriale sunt loviți, ruinați și distruși. Cei ce nu vor să intre în asociația masonică, dacă au ajuns, prin puterile și calitățile lor, să joace un rol în treburile publice și la conducerea statului, sunt loviți, calomniati, până la distrugere și scoatere din viața politică, de către oculta masonică, care are la îndemână toată presa jidovească. Masoneria urmărește deci acapărarea pieții politice.

Între trusturile economice și cele politice sunt aruncate punțile de legătură, de circulație interesată, de sprijin reciproc, în ce privește atacul adversarului sau salvarea prietenului. Oculta economică, mână în mână cu oculta politică, exploatează economiceste și politiceste poporul, strivind pe adversari și salvând pe tovarășii din orice incurcătură materiale sau morale. (Staviski, Skoda, Cagero, etc.).

Iudaismul dorește și urmărește însă ceva mai mult: o contopire complectă, adică puterea economică și puterea politică, în aceeași mână, sub aceeași comandă. Și în acest scop au inventat comunismul. Prin comunism jidovii dau două lovituri: zăpăcesc capetele muncitorilor, ca să nu înțeleagă manevra și primejdia iudaică, pe de o parte, — iar pe de alta lovesc și distrug întreprinderile individuale izolate, prin acțiunea de sabotare a agenților comunisti, din solda trusturilor. Așa încât concentrarea industrială să devină o necesitate. Această concentrare în trusturi a mijloacelor de producție evită urmările manevrelor comuniste, când aceste manevre nu sunt aranjate după interesele trusturilor iudaice, trecând pagubele asupra statului (portofolii putrede, etc.) și asigurându-și beneficiile pe spinarea consumatorilor.

Comunismul nu este altceva decât dictatura economică și politică în aceeași mână, în mâna statului. A statului pregătit și furnizat de jidovi, prin trusturi, masonerie și acțiunea de dezbinare între clasele sociale. Pentru pregătirea statului ideocomunist, jidovii lucrează la izolarea insulei de familia sa, de neamul său și de credința sa; transformând națiunile în turme de năucii, fără nici o legătură familiară, economică, spirituală, între fiii aceleiași națiuni.

În calea jidovismului și a tendințelor sale, se ridică nationalismul, cu principiul solidarismului, întemeiat pe ideea de familie, de patrie, de Dumnezeu; adică de morală creștină. Cum jidovismul nu riscă să ia în piept, atacând de front nationalismul, îl atacă piezis. Ideea de familie, de grupare socială, profesională și națională, este ideea de mănuchi, de fașcie și prin urmare, zie jidanii, ideile fascistă. Și ei combat cu furie fascistă.

Trusturile economice, politice, masonice sunt toate antifasciste. Comunismul și-a schimbat și el numele în antifascism.

Pentru orice observator însă, cât de simplu, apropiere între trusturi, ca organe de exploatare economică, masonerie ca organ de exploatare politică și comunism ca mijloc de zăpăcire a maselor proletare, este mai mult decât suspectă, este de neînțeles, dacă n'am ști că toate aceste organe și mijloace servesc același scop: dominația lumii de către filii lui Israel.

Comunismul se găsește în sânul familiei sale iudaice, atât printre marii stăpâni ai trusturilor, cât și printre marii demnitari ai lojilor masonice. Iar toți aceștia privesc cu simpatie pe acest copil, în mâinile căruia iudaismul va contopi puterea trusturilor economice cu cea a trusturilor masono-politice, realizând robla economică a celor două miliarde suflete de pe suprafața globului; robie precărită și asigurată prin puterea politică a celor douăzeci de milioane suflete evrești, lucrând de acord pentru stăpânirea lumii.

Arh. I. D. Enescu

Vie de Jésus

François Mauriac este neindolenț unu din scriitorii contemporani cu o muzicalitate interioară cu totul aparte.

Cine cunoaște opera sa a fost desigur impresionat de tema care se proiectează puternic din acțiunea în care se mișcă eroii săi, temă atât de favorită ferventului catolic Mauriac: sufletul păcătosului răscumpărat prin păcatul recunoscut. E tema care revine, u-nii o privește drept lipsă de imaginație, tema pe care o întâlnim în romanele sale: actul tragic al sbuciumului către mântuire. Este tragicul mauriacian, căci există acest tragic, puțin înrudit cu tragicul dostoevskian, care te chinuște urmărind drama lăuntrică a criminalului ajuns la desgustul ființei sale implorând grația divină.

„Eu sânt un metafizician — spune Mauriac — care lucrează în concret. Grație unui oarecare dar de atmosferă, eu încerc să fac sensibil, pe pământ universul catolic al răului. Acel păcătos despre care teologii ne dau o idee abstractă, eu îl dau viață, îl încarnez”.

Este în François Mauriac însă o tendință de exagerare ce poate apărea pentru spiritele fără un echilibru sufletesc un imn de slavă închinat păcatului. Exagerarea care — atât cât puterea mea de pătrundere mă ajută, — îl duce să scrie în frumoasa și ultima sa lucrare „Vie de Jésus” în legătură cu patimile Domnului:

„Nu trebuie să existe în lume un prizonier, un martir, un condamnat vinovat sau nevinovat care să nu găsească în Isus batjocorit și crucificat propria sa imagine și asemănare. Acest tânăr asasin, a-venue Mozart, tărât pe trotuar, în mijlocul unei mulțimi urânde, pentru reconstituirea crimei sale, o femeie îl scu-pă în obraz și îndată îl devine Christ”.

Este un pasaj care pe mine un profan al textelor evanghelice — deși nu mă refer decât la ceva interpretativ acestor texte — mă pălmușește. Cum un criminal „vinovat sau nevinovat” își poate găsi asemănare în puritatea imaginii lui Christ? Cum acest criminal scu-pat în obraz, chiar presupunându-l absolvit prin mărturisire și cerșirea grației divine, cum poate deveni un Christ? Un paradox mauriacian? Poate.

Viața lui Isus scrisă de un romanțier, chiar dacă este un scriitor catolic, iată ceva care depășește puterea unui muritor și numai ajutat de dragostea nefărmuită către Christos poți ajunge să-ți vezi realizată încercarea ta.

O viață a lui Isus „ar trebui scrisă în ghenunchi”, spune Mauriac, și „păcătosul ar trebui să roșească de a fi avut îndrăzneala s'o ducă la sfârșit”.

Este aproape supraomenesc să reușești să scrii viața Celui ce-a fost și om și Dumnezeu, fără să cazi în greșală. Nedescernând sau negând supranaturalul în Isus ajungi să faci din „Fiul omului” un simplu „nițlat” — sau distingând

dumnezeirea în Isus, ardoarea ta nemărginită te duce să estompezi complect omul din Dumnezeu Isus. Din aceste extreme dacă nu poți scăpa, nu izbutești să le dai cititorilor decât un om de rând sau o ființă cu totul sublinată ce n'are nici o legătură cu viața pă-mânțească, viață pe care Fiul omului a trăit-o până la patimile răstignirii.

Galiileanul ridicat de al săi, Dumnezeu neînțeles chiar de apostolii săi, iritat, violent umor, dar de o violență aparentă, stăpânită de calmul profunzimei sale, acesta este Isusul pe care Mauriac, cititorul sfintelor Evanghelii, a izbutit să ni-l facă înțeles și iubit.

Iubit nu de frică, pentru că „frica este o formă joasă a credinței”. Isus nu poate fi iubit de frică:

„Nu frică, ci credință. Să crezi în Isus, este în același timp grația grațiilor și virtutea virtuților. Acel ce crede este salvat. Să crezi însă în Dumnezeu este un dar al lui Dumnezeu”.

Și câți din noi nu simțim în orele de singurătate un gol pe care acest har al lui Dumnezeu nu îl umple spre desolarea noastră.

Cartea lui Mauriac cuprinde capitole de o rară frumusețe, ca cel al Samaritencii, al femeiei adultere, al prânzului în casa lui Simone, din care se răspundește tandrețea înfinită a lui Isus pentru chinuții păcatului, pentru cei cari Dumnezeu s'a făcut om și s'a răstignit spre iertarea lor.

Fără îndoială, să cunoști viața Mântuitorului te poți rezuma — și poate-i cel mai bun și drept lucru — să deschizi Evanghelia. Și-a colo vei găsi izvorul cel adevărat. Dar câtoro din noi ne este dar s'o înțelegem fără ajutorul celor dăruți.

Ori această încercare a făcut-o catolicul Mauriac, ne căzând în extreme de cari am amintit. E cel mai frumos dar creștinesc pe care în pragul Paștelui îl putea face și care sunt sigur va rămâne deasupra întregii sale opere.

Un dar pentru noi aceștia ce trăim departe de Christos și pe care desigur îl biclăm zilnic cu păcatele vieții și spiritului nostru. Și chiar pentru Israel, pe care Mauriac nu-l exclude dela calea Mântuirii și-a tertării, pentru neamul acesta din sânul căruia s'a intrupat Isus, dar pe care nu L-au înțeles, pe care L-au batjocorit și L-au răstignit. Poate, cine știe, cartea lui Mauriac va scoate de sub blestemul Dumnezeirii câteva din sufletele acestora.

Și această mică temerară carte nu va fi fost scrisă zadarnic, dacă un singur cititor, închinându-se, nu vede într-o clipă ce înseamnă această scuză a soldaților pe cari pontifiți îi muștra de a nu fi îndrăzniți să prindă pe Isus: „Nițdată vre un om n'a vorbit cu o-mul acesta”.

Atâtea și va fi deajuns pentru succesul cărții lui Mauriac.

E. Borolanu

IN SALA PALLES

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ

A MAESTRULUI

G. H. SĂRBU

CU SUBIECTE DIN DELTA DUNĂRII

Paștile brațelor încrucisate

As fi vrut, după cea mai bună tradiție a numerelor de Sărbători, să încondez și eu aici un ou de hârtie. Mă gândeam să evoc Paștile mele rurale, cu Deniile dela care n'am lipsit niciodată, cu Sfânta Inviere cântată de Popa Tache Măndreanu — cu niște lunci verzi ca niște bazme și un cer nou, curat, înflorit ca un policandru uriaș peste cea mai frumoasă comună din județul Vlasca, cea mai scumpă din țara amintirilor mele...

Am făcut însă o nouă vizită amicului meu d-rul Corneliu C. de pe calea Griviței și iarăși am întâlnit în casa lui câțiva lucrători cheferiști.

Muncitorimea este o veche iubire a mea, încă de pe vremurile gimnaziale, când stam în gazdă la dânsii și am învățat să le cunosc sufletul și nevoile. Pe mulți i-am urmărit în frumoasa lor ascensiune materială și morală — și dacă din generația mea de băieți porțiți să se cunune cu cartea, mulți au căzut în drum; dintre muncitorii vârstei mele, puțini sunt cei cari nu s'au realizat.

Eu văd un sfânt în muncitorul care se scaldă de 8 ori pe zi în sudoare, așa după cum în fiecare similitudine intelectuală, văd un parazit.

Există în sânul muncitorimii acesteia atâtea energii tari, atâtea aptitudini frumoase de parcă de când lumea s'ar fi pomenit lângă menghină și pilă — atâtea minți apte să asimileze cultura cea mai subțire și mai ales atâtea suflete de ispravă. Uvrerul român nu are o tradiție adâncă și o plină conștiință de clasă ca în Apus; el n'a ajuns, nu-i vorbă, la acel stadiu de diviziune a muncii, așa fel ca din cauza copacului să nu mai vadă pădurea. Muncitorul nostru, căruia i se dă pe mână foaia de aramă și din ea scoate un cazan, adică o operă întreagă — nu concepe organismul social decât tot ca pe un vas în care se topește nevoile și aspirațiile tuturor ramurilor de producție. Ura de clasă mai că nu e cunoscută; la noi nu s'au văzut crime isvorite din această stare de spirit, lucrătorul nostru e un fel de napolitan, un Fane al mamii profund sentimental, care când e cazul să ucidă, ucidă numai o fată — din dragoste...

În România, nu se cunosc grevele acelea furioase, nici manifestațiile de stradă acerbe, iar cele câteva cazuri petrecute sunt adevărate flori la ureche în câmpul muncii noastre naționale. Nu se cunosc, evident, din mai multe motive: 1) nu suntem o țară de structură industrială în care să se resimtă adânc seceta economică din ultimul timp; 2) Dumnezeu ne-a dăruit după război victoria și în sânul acestei victorii, toți trăim bine mai mult sau mai puțin și avem pe ce pune mâna (nu știu dacă București, de pildă, ar mai fi cunoscut acesteia frenезie constructivă în cazul când ar fi trebuit să rămânem sub rigorile Păcii dela Bufta!); 3) același stadiu primitiv în care se află conștiința aceasta uvreră nu îngăduie să încrante privirile, nici să declanșeze pumnii lucrătorimii în masă. A patra cauză a păcii acestei sociale este crearea atator instituții de utilitate muncitorească — și lăta, acum când se împlinesc 16 ani dela întemeierea Ministerului Muncii, aș vrea să instituiam toți, cu muncitorii în frunte, un minut de respect pentru creatorul său. Eu nu zic că muncitorii noștri trăiesc pe brațele lui Abraham; ei o dau însă cu mult mai bine decât cei 12 milioane de țărani cari, e drept, muncesc mai puțin — foarte puțin chiar — dar cari nu cunosc painea, nu cunosc ceea ce e un ou de hârtie, nu cunosc delicioșii unui țap cu bere, a unei salate; nu se bucură de vizita medicului, de cinematograful, de o seară la Cărbăș și de alte bunătăți proletare.

Asta, în general.

Considerată în parte, situația lu-

crătorului e plină de necazuri și angarale. Poate că voi debate, cândva, pe rând toate aspectele crizei muncitorești și atunci voi începe cu chiar

capul peștelui — cu Ministerul Muncii, cu Asigurările sociale, cu Camerele de Muncă — cu toate acele instituții și învățeli care imput și

indurează întregul nostru corp muncitoresc.

N. Crevedia

Spania dărâmată de masonerie

Am arătat — într'un articol precedent — cum, nestingherit aproape de nimic și de nimeni, Frontul Popular târăște Spania pe povârnișul revoluției iudeo-marxiste, realizând astfel cunoscuta profetie a lui Lenin: „Spania este a doua țară din Europa care va cunoaște binefacerile bolșevismului“.

Afirmăm acum: că puterea care a avut un rol capital în pregătirea terenului, făcându-l propice însă-mănțării utopiilor comuniste, este francmasoneria; că această organizație secretă, după ce a doborât dictatura generalului Primo de Rivera — care constituia ultima tentativă de stăvilitură a anarhiei — a răsturnat Monarhia și a dat o puternică lovitură catolicismului, aruncând Spania în ghiarele internaționalismului roșu.

Analizând evenimentele ce au precedat instituirea republicii spaniole, vom putea întări acestei afirmațiuni.

Perioada care a urmat neutralității spaniole a fost, pe cât de înfloritoare la început, pe atât de bogată în desordine, între anii 1920—23. Guvernata de partide incapabile sau compromise, Spania ajunse teatrul tuturor desordinelor. Focuri revoluționare din ce în ce mai greu de stins isbuceau în toate colțurile țării, amenințând să se propage cu iuteala fulgerului.

Aceasta era, în câteva cuvinte, situația din Sapina când Regele Alfons a trebuit să-i încredințeze puterea generalului Primo de Rivera. Primul cu multă încredere, ca un adevărat salvator, de Rivera n'a fost, din nefericire, la înălțimea așteptărilor. „După ce a surprins, generalul era surprins la rândul-i — scria Jacques Bainville în Les Dictateurs — căci el își dădu seama, din capul locului, că este un slab organizator“.

Dar nu numai atât. Dictatorul spaniol, deși dotat cu toate calitățile unui militar desăvârșit, nu avea nici principii, nici doctrină. „Ideile îi păreau străine, spunea Bainville; nici odată el n'a fost simpatizant de intelectuali, nici odată n'a reușit să învingă impopularitatea pe care i-o creia tineretului universitar... Și nu poți învinge ideile încercând să le constrângi, cu atât mai puțin cu cât nu le opui alte idei“.

Cu toate acestea, scurta guvernare a generalului Primo de Rivera a fost bogată în realizări, dintre care cităm numai câteva: restabilirea ordinii publice și a creditului; îndreptarea finanțelor; construirea de șosele moderne; cucurirea Alchucemasului; pacificarea Marocului.

Primo de Rivera pierduse însă terenul și, la un moment dat, nu mai putea rezista coaliției ce se ridica împotriva-i. Dictatura începu să se clatine și, în 1930, Regele Alfons al XIII-lea se văzu silit să revină la sistemul parlamentar. Francmasoneria făcuse primul pas. Puțin după aceea înregistrăm și prăbușirea Regalității. A fost aceasta o realizare tipică a principiului: divide et impera. Incapabile de a se sustine reciproc — ca în Italia — și datorită intrigilor bine întreținute, dictatura și Monarhia căzură separat, doborâte de dusmanul comun, pe care prima n'a știut să-l distrugă.

Căci cea mai mare greșală a lui

de Rivera a fost lupta rău preparată și desordonată pe care a pornit-o împotriva masoneriei spaniole.

Cum era și natural, cea mai elementară măsură de prevedere ar fi trebuit să-l ducă pe dictator la desființarea francmasoneriei. De oarece existența unor organizații secrete este un nonsens într-o țară cu guvern autoritar. Tot ce e secret e suspect. Tot ce scapă de sub supravegherea directă a unui dictator, nu poate decât să se întoarcă împotriva-i.

Ce e drept, generalul ordonă, în 1928, o percheziție la Marea Orient din Madrid și la Marea Loje Simbolice din Barcelona. Dar anchetatorii — a căror competență în materie era nulă — fură derutați de francmasoni și campania nu numai că avortă, dar nu întârzie să dea roade negative: din acea clipă acțiunea Lojilor își mări intensitatea, având ca dublă țintă răsturnarea dictaturii și a Monarhiei. „Războiul subteran, aprig și tenace, al cărui prim episod se termină prin căderea regalității“ — cum scrie Léon de Poncins în „La F. M.“ d'après ses documents secrets — a fost seos numai la suprafața de gheșala lui de Rivera. Până atunci lupta fusese surdă, excepționând unele răbufniri manifestate sub forma declarației f. Morayta, în 1894: „Poporul a urmat totdeauna politica Regelui; timpurile acelea au trecut. Republica în Spania este un progres necesar și apropiat“. Sau aceea a revoltei anarhistului f. Ferrer, „căruia nu-i lipsi mult să aducă, încă de acum o jumătate de secol, triumful revoluției spaniole. Agitația sprijinită de francmasonerie — adăuga Léon de Poncins — nu se liniștii decât foarte încet“.

Începând din 1928, data care coincide cu anemica tentativă a lui de Rivera, Lojile făcură apel la solidaritatea masonică internațională și această solidaritate nu întârzie să se manifeste în favoarea „fraților persecutați“. Campanii de presă și intruniri de protest fură organizate mai ales în Anglia și făcură ca Dictatura să-și piardă popularitatea peste hotare. În afară de persoana lui de Rivera însuși, atacurile avură drept obiectiv principal peseta, pe care acesta n'o stabilizase încă. În timp ce, în interior, masoneria își dubla intrigile în administrație, armată și printre sindicalști,

Agitații violente isbușiră la Málaga, Cordova, Grenada și în Andaluzia. Francmasoneria stia să speculeze toate nemulțumirile și sângele spaniol curgea pretutindeni.

Urmărind revoltele militare din Aragon și dela aerodromul Cuatro Vientos. Numai întâmplător, datorită unor mici greșeli de amănunt, insurrecția dădu gres și doi dintre inițiatori — căpitanii francmasoni Galan și Hernandez, aparținând Lojei militare din Jaca — fură împușcați.

O dovadă în plus de amestecul vinovat al francmasoneriei ne-o oferă Léon de Poncins, care reproduce — într'un articol publicat de Fr. Coty în Le Figaro cu data de 1 Martie 1931 — lista membrilor guvernului provizoriu pe care conjurații dela Jaca și dela aerodromul Cuatro Vientos voiau să-i impună: Președinte: masonul Alcalá Zamora; membri: masonul Indalecio Prieto, Alejandro Lerroux, Fernando de los Rios, Manuel Aza-

na Alvaro de A'bornoz Largo Caballero, Martinez Barrio. Proportia masonilor era de 8 contra 11.

„Tenacitatea masonică — incheia Fr. Coty — se recunoaște în constanța efortului de distrugere a regimului căruia Spania îi datorează 50 de ani de pace socială și prosperitate“. Și această „tenacitate masonică“ n'a întârziat să-și dea roadele: ordinea instituită de Primo de Rivera și Monarhia sprijinitoare a tuturor tradițiilor unui popor simpatice, au fost înlocuite printr-o republică socialistă, preluată al viitoareii dictaturi comuniste.

Extrem de interesant este că francmasoneria însăși își face un titlu de glorie din rolul pe care l-a jucat în recenta revoluție spaniolă. Dăm, mai jos, unele pasagii citate de Léon de Poncins din revista masonică sud-americană La Cadena de Union:

„Am întâlnit Monarhia din Spania ca o barieră de-a curmezișul drumului istoric al țării și am știut s'o înlăturăm... Dar Monarhia nu e singurul obstacol. Acum e vorba să smulgem acest Ev-Mediu ce posedă două rădăcini foarte puternice: Monarhia și Vaticanul... Rusia sovietică a dovedit, în fața lumii, că nu e un sacrificiu să transformi o biserică în sală de spectacol sau în templu masonic“.

Iar cu privire la importanța victoriei, tot Cadena de Union scrie: „Triumful liberalismului republican în Spania, într'unul din ultimele dequite ale clericalismului iezeit, marchează un mare pas înainte spre realizarea idealului democratic și liber cugător. Onoare fraților noștri masoni cari au reușit să pună bazele marelui opere pe care trebuie s'o întreprindă Spania nouă, ca antiteză a celei dispărute“.

Ion Angelescu

CENZURA...

Peste această pagină de pârjol a trecut vandalicul cenzor! Ștampila verde nu l-a dat voie lui N. Crevedia să fie subversiv...

E dreptul ei, Crevedio, să te înveji minte!

Dacă vrei să protestezi, adresează-te în scris d-lui Titeanu acasă, la minister, unde vrei.

Noi ne-am săturat! Și, la urma urmei, chestiunile astea nici nu-l mai supără pe SFARMA-PATRA.

Citiți
„Cântecile Vinului“
volum de versuri al lui
Vasile Militaru
Lei 50 exemplarul

CARTEA VEACULUI

Nu știu dacă trebuie să ne mândrim, ori să privim cu melancolie la destinul nostru al celor de azi, mereu așezați în calea unor momente ce se vor epoca. Am pornit la drum sub o zodie turbure de frământări și uriașe deslănțuiri.

Bietele noastre stințe, menite să-și trăiască și ele un dram de viață, au fost surprinse de evenimente fără proporții, trecute din umul în altul, și nu li s'a lăsat măcar răgazul unei reculegeri.

Astăzi suntem iar în vâltoare. O vâltoare în care se mișcă adâncurile, se încrușează săbitle a două lumi care nu pot încăpea sub raza aceluiaș soare, o vâltoare în care fiecare se poate înarma, fiindcă prezentul acesta este istoric.

Dar pentru cât se propune, mîntea insului e chemată la grele încercări. Odiinoră el putea să trăiască numai cu nevoile lui într-un orizont de viață proprie; astăzi e silit să se încadreze în marele sbucium și să treacă din când în când — foarte des de altfel — un examen de conștiință și de convingeri. Luat fără veste și chemat la atâtea răspunderi, insul românesc a putut, desigur, să greșească, lipsindu-i punctele de orientare în această vastă dezordine.

Era nevoie de o pedagogie, de o busolă al cărei arătător să ne arate încotro să navigăm, fiindcă, altfel, cu știința noastră politică, am fi putut apuca pe drumuri de pierzanie.

Cartea aceea, fără de care n'am fi avut întăriturile sufletești atât de necesare, ne-a fost dăruită.

Ea a venit, în sfârșit, tocmai la ceasul de cumpărare, când lînta destinului nostru a ajuns între cele două vânturi.

Cartea aceasta e legea învierii noastre și se cheamă: „Puncte cardinale în haos”. Autorul ei, d. Nichifor Crainic, pe cât de mare poet tot pe atât de uriaș gânditor, unul care coboară din familia spirituală a marelui Eminescu, la braț cu toate piscurile noastre, dă la o parte negurile care ne întunecau zările, și croiește drumuri însoțite, invitându-și neamul la o călătorie de sărbătoare și triumf. Cine o va citi — și ar fi o mare absență dela datoria sa de Român a intelectualului care ar neglija-o, — va ajunge la ultima pagină fundamentală refăcut. Va simți cum trece prin inima lui ingerul moșilor și strămoșilor ca să dea mâna cu generalii viitoare, se va vedea om al pământului și al istoriei noastre și nu se va putea să nu încerce o emoție fericită la gândul că încă nu suntem părăsiți.

D. Nichifor Crainic este astăzi pedagogul patriei sale. Geniul său a pătruns toate marile probleme, pe foarte multe le-a curățit de ornamentația falsă pusă cu rost cântărit de cei cari le-au asvârlit în ochii multimilor, le-a judecat, a tras concluzii și a arătat de unde începe să răsară soarele. Privirea sa, atotcuprinzătoare, prins nu numai relieful lui de azi, dar și străfundurile.

Iată, omenirea a intrat în crampă. Destinul ei e discutat cu furie sângeroasă de materialismul ateu, care vrea o expropriere a lui Dumnezeu din sufletul neamurilor. Ateismul acestui își are lînta sa istorică și, dacă n'ar fi isbutit să-și găsească partizanii printre acei ce trăiesc sub dictatura propriului lor cadavru, nu s'ar fi realizat pe-alcuerea în fapt real. Dar a găsit suficientă energie bestială și iată, vine azi cu mîinile pătate de sângele milioanele de victime, încă să terorizeze. Materialismul acestui ateu, antinațional și asasin, e încorporat în comunism cu toate neagațiile sale. D. Nichifor Crainic îl analizează încheieturile la microscopul sever al unei minți geniale, în tot ce propune și a realizat, demonstrându-i falimentul cu o lozică de fier. „Plata, oricât de sus ai asvârli-o împotriva cerului e osândită să recadă la pământ”. Și adevărul acesta, l-au arătat toate încercările de până acum, începînd cu fermidabila rusine a poporului francez dela 1789.

Dar lupta își are secretele ei și a fost purtată pe toate arcele minții în sociologie — A. Comte, — în bio-

logie — Darwin, Haeckel, — în politică — Karl Marx.

Cine sunt animatorii și susținătorii ei? Cine alții decît dușmanii creștinismului, evreii. „In Karl Marx — spune d. Crainic — s'au reincarnat toți vechii cărturari și farisei pentru a răstigni din nou pe Mântuitorul lumii”. Fără îndoială, proletariatul creștin nu este decît armata inconștientă, pusă în slujba acestui scop demonic și fanatizat prin jîgădueli care pun în mișcare cele mai fosnice instincte.

Impotriva marxismului, d. Nichifor Crainic opune statul național, structurat de marile permanente organice și spirituale. Lupta de clasă e o ficțiune, sau numai pretextul care să justifice războiul pornit contra națiunii care este fapt existent și milenar.

Pentru valorificarea temii sale, marile doctrine desfășoară cea mai luminoasă gândire care s'a cristalizat vreodată. „Națiunea, ca totalitate a variatelor funcțiuni sociale, organizată juridic în noul stat (național), e o ființă colectivă cu rădăcinile trupești implantate în pământul patriei și cu rădăcinile spirituale implantate în cerul credinței religioase”.

Vasăzică, definim națiunea cu pământul și cerul care-i corespunde. Mare a fost gândul prin care s'a fixat acest adevăr. Căutați de, în tratatele de drept unde sunt puse toate definițiile în legătură cu națiunea și veți vedea ce strămit și false înțelesuri sunt puse acolo cu atâtea fumuri savante.

În lumina aceasta, în aliatul națiunii se încorporează deopotrivă sentimentul de patrie și credința religioasă. Omul nu e forma definită cu atâtea jicnire de ateism, ci este unitatea componentă a totului, ale căruia profunde aspecte le reprezintă. „Omul e sinteza viei a pământului, prin trup, și a cerului prin suflet”. Iată de unde armonia care face grup solidar din cei cu aceeași origină.

Dar nu numai atât; între rasă — ca valoarea colectivă — și religie (religia creștină) nu poate exista conflict. Dimpotrivă, prin revelații și viziuni mântuirii, propuse de spiritualismul creștin, s'a născut posibilitatea ridicării la o viață superioară și egalitară. Deci, la temelia statului, singura forță care poate rezista în fața rostogolirilor, e doctrina lui Iisus.

Eureilor li s'a refuzat această posibilitate, prin crima odioasă ce au săvârșit-o pe Golgota, de unde începe drama risipirii lor și lupta de exterminare pe care o duc împotriva statelor creștine.

Alături de credință, d. Crainic descopere alt pilon care formează armura unui neam: tradiția.

Ea e o forță dinamică ce vine din străfunduri, legea fatală a vieții de neam, sfera în care s'au circumscriș toate vibrațiile specifice. Din stratificările ei răzbat porunci răscălitore, de-acolo pulsează seva care umple orizontul de viață al unui popor. Comunismul l-a sesizat însemnătatea de aceea, numind-o prejudecată a așezat-o în fața mitralierei a cărei direcție este indicată de evreu.

Și mergem mai departe. Națiunea, înfăptuită pe atâtea desăvârșită ordine, se înfășează cu produsul silințelor sale creatoare și iată că în rîndul întat vine cultura. Cultura nu este numai „patrimoniul acela” despre care se spun atâtea la chefurile noastre politice, este reflexul plămădelilor launtrice, sau, ca să dăm cuvîntul d-lui Crainic: „raportul omului cu cerul”, precum civiltăția este „raportul omului cu pământul”.

Haosul a fost spart și clarificarea ideală ne-a dat-o în sfârșit, acest ochi al atâtor sublime înțelegeri. Gîndiți-vă la confuziile în care și-au înecat respirația niște bieți cărturari de prin lași, pentru care e tot una limba și briceagul cu flori ce se degajă din „Miorita”. Cei care s'au sub ce firmă și-au închiriat serbichile acești teribili filosofii, privesc cu milă la atâtea înfrîngere și trec mai departe, nestîngheriți, peste creștele lor.

În ordinea națională, unde sunt sedimentele atâtor vînturi, și sub e-

gida ei, doctrinarul luptei noastre așează ca într-un leagăn al văzduhului artele. Capitoul acesta, „Mărturisire de credință”, nu e numai un poem de cea mai înaltă substanță, ci și o pipăire a frumosului, de unde rezultă cea mai aleasă înțelegere ce i se poate da. „Un Rai s'a închis undeva”... spune profetic poetul Sesurilor natale. „Marea neliniște a existenței terestre naște și sporește din lipsa lui”. Iar mai departe: „Considerînd sub acest unghiu pornirea sufletului omenesc de a se salva din moarte prin credința transcendentă și operile ei de a căror frenetică zămislire răsună veacurile și continentele, ea ne apare ca un continuu și încordat asalt al Ralului pierdut. Fie ce operă nobilă a mîinilor omului, e o treaptă mai mult, ridicată în asaltul Iesusalimului creșc. Și cum religionea e un dar direct al lui Dumnezeu, arta rămîne cea mai nobilă creație a genului omenesc. Opera de artă e cu atât mai nobilă, cu atât mai generoasă în semnificație, cu cât din flința ei misterioasă fulgeră mai tare fășii din lumina Paradisului pierdut”.

Ne vine greu să oprim citatul aici, fiindcă mărturisirea aceasta urecă pe scări de curcubeu numai spre slavile pure. Dar, în sfârșit, am vrut să arătăm ce înțelege acest mare poet prin artă și care este credința pusă la temelia „Gîndirii”. Ea e încorporată în spațiul divin, ca un ecou al desăvârșirii și o neîntreuptă speranță spre descătușare. Ca și religia. „In ea e Dumnezeu reflectat ca soarele în fundul mării. Cu alte cuvinte, există un absolutism în această lîntă de înălțare, de aceea se poate vorbi de eternitate și artăz.

O asemenea considerație vine nu numai ca o reîntregire a frumosului în marele său prestigiu, dar și ca o stăvilire de neînving, pus în calea celor care, sub pretextul libertății, oficiază cu atâtea patimă la degradarea lui. Vedeți ce amelioare distanță e între esența divină a artelor și între realizările rușinoase care, în numele lor, se produc astăzi cu atâtea furie. E la mijloc alt plan de distrugere, inițiat de aceiași dușmani ai valorilor noastre — evreii — și dirijat tot de ei.

Conchidem asupra acestui capitol cu adevărul dela urmă, care va rămîne piatră de hotar la temelia unei desăvârșite estetici: „Arta adevărată are totdeauna creștetul iluminat de viziunea de fulger a Paradisului. Intre Dumnezeu ca izvor de frumusețe și între inima neamului ce aspiră după ea, scriitorul e un mijlocitor”.

Cum se vede, cartea d-lui Crainic ridică foisoare în înălțimi, arzăște dantele dela unu la altul și ne poartă prin văzduhuri ca printr-o țară, despre care, nu știu de ce, fiecare ne amintim câte ceva. Dar iarăși coboară pe pământ, în realități și în vîntul luptei asvîrtoare.

Concluzia a fost trasă.

Acestea fiind valorile pe care se întemeiază națiunea, ea trebuie salvată. Și omenirea îi revine tineretului, singura forță de idealism, singura armată a unui crez mîntuitor. În inima lui, d. Nichifor Crainic descopere bobul de credință despre care a vorbit Iisus. D. Crainic verifică lumea după criteriul epangelice și e cu neputință să se înșele.

Tineretul acesta repudiat de niște părinți ce s'au vîndut pe bani și onoruri, cu drama lui materială, s'a refăcut după o noapte de rugă și a refăcut pornit cu soarele în piept. Biruința va fi de partea lui, fiindcă lupta pentru Hristos, pentru Rege și pentru Neam, adică pentru cele trei permanente care stau la baza așezămîntului nostru.

E o luptă care s'a purtat undeva, unde latinătatea era să fie îngropată rușinos sub ultimele relicve ale unei slăvi de demult.

Fascismul a biruit, dovadă că latinătatea încă este creatoare de istorie. Dela Roma trebuie să ne răd și nouă pulsul de eroism și depășire. Fiindcă, acolo s'a făcut o revoluție

mare, prin care morala a fost repusă în drepturile ei, sub zodia dreptății și a tîrbirii de neam. Uitați-vă, în vreme ce materialismul cultivă într-o bizară simbioză individualismul capitalist și proletariatul comunist ca să-și asigure biruința, — desti logic acestea sunt capete ce se exclud, — luptătorul naționalismului îl formează „omul eroic”. Tipul acesta nou e produsul celor mai înalte sfere de viață păstrate în curgerea veacurilor și rezultă din „modelul sfinților și al erilor Erou înseamnă lepădarea de sine pentru gloria neamului; sfînt înseamnă lepădarea de sine și lepădarea de lume pentru gloria lui Dumnezeu”.

Iată cu ce armătură vine înzădat pe adevărul, ostasul lui Hristos, armătura de strălucire și nobilă înfășurare, de unde rezultă biruința.

Însfârșit, după ce statul național a fost creat, haosul se clarifică definitiv. La orizontul vieții internaționale va apărea și Soarele păcii. Omenirea divizată ca teritoriu, va putea să-și înfrățască popoarele sub cupola comună a cerului, prin creștinism. Pacea lumii, idealul e-vangelic, nu se va putea înfăptui peste cuvîntul lui Iisus.

N'am putut să ne oprim în dreptul fiecărei probleme, deși la lucrul acesta ne obliga marea lor însemnătate. N'am putut nici măcar să scoatem în evidență profurile acelea de care se ocupă d. Crainic: Bălcescu, Cosbuc, — distins cu blazonul de poet al rasei noastre — ori Nicolae Grigorescu, figuri autentice ale orizontului nostru românesc... Intenția noastră a fost mai mult să ne arătăm propria încântare și să lămurim pe cât spațiul și puterile ne-au ajutat, ce vastă gândire și ce cumpănă dreptă se ascundă sub tîlul acestei cărți. Omul care-și respectă viața sufletească, e obligat să-și facă din ea carte de căpătîi.

Pentru blazarea în care ne-a asvârlit democrația, pentru molezeala în care trăim, nu există aer mai înviorător ca cel ce se poate respira din paginile ei. Optimismul cu care d. Crainic privește jînalul luptei e atât de puternic susținut de masivitatea gândirii sale, încît devine o stare sufletească proprie ficărui dintre noi.

În cartea aceasta, se dă lupta între cele două tabere și lupta se încheie cu biruința românismului, din care d. Crainic zidește sufletul României Mari. E un gând de cremene, dur și neclintit, care sboară fără să cunoască piedici în cale și respiră prin legi, prin sentințe tari ca mușcătura de clește.

În ceea ce privește fraza, ea se înfășează cu o structură corectă nimic nu i se poate adăoga sau înălțura. E asemenea peisagiului de munte ce aspectul desăvârșit al unei naturi ieșite din cele mai înalte chibzuințe.

Și darul acesta ni-l face un poet, poetul scump al șesurilor și al inimii neamului nostru, precum altă dată, Eminescu scria, peste marginea Lucceafărului constituția sîngelui românesc.

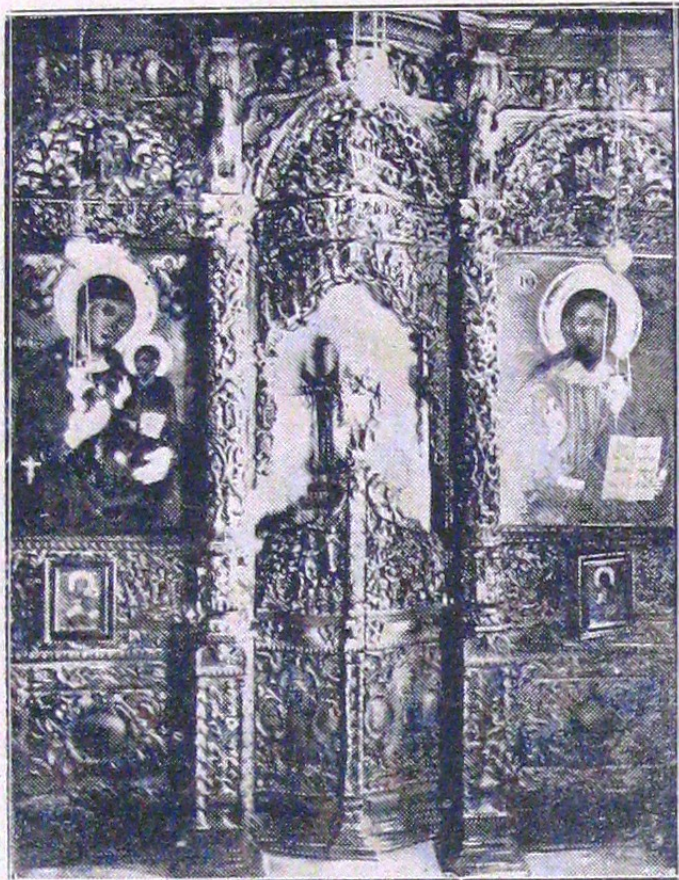
E al doilea pas, pe care poporul acesta obișnuit îl face spre desăvârșire.

„Cartea veacului” va trebui să se numească opera adriută de Crainic în pragul acestei învieri, fiindcă peste ea, nu e cu putință să se suprapună alta. Cu ea în suflet, vom merge la dătălia cea mare, ne vom justifica orice iegur de răbdarea aceasta care pieste și tîmpeste un neam, iar terfele nu vor fi dureroase, sîndcă poetul le-a adus binecuvîntarea lui Dumnezeu.

D. Nichifor Crainic a răzbutat toate veacurile de întunec și iobăgie ale parinților noștri.

Pan. M. Vizirescu

IISUS PRI

Invierea lui Iisus e sărbătoarea cea mai mare a creștinătății. Ea însemnează biruința vieții asupra morții. Și noi, oamenii, de nimic nu ne îngrozim mai mult ca de moarte. Toate celelalte rele de care suferim în viață le putem leucui, sau măcar le putem imblânzi. Dar moartea, care e răul cel mai mare, covârșește orice putere omenească și nici un muritor n'a isbutit și nu va isbuti s'o cîntească de la capătul scurtei sale vieți pământești. Filosofia e măreția omului; știința e puterea lui. Dar ce poate filosofia și ce poate știința în fața morții? Absolut nimic! Moartea e limita tuturor puterilor omenești.

Singur Iisus a biruit moartea prin minunea învierii. De aceea creștinătatea o consideră ca pe cea mai mare sărbătoare a ei: împotriva răului celui mai mare — moartea — bucuria cea mai înaltă, triumful vieții asupra neființei! Dar dacă filosofia sau știința noastră omenească nu pot elinti din loc moartea, atunci înseamnă că învierea lui Iisus, care a zdrobit moartea, e mai presus de filosofia și știința noastră. Ea e o simplă minune dumnezeiască. Nu știu dacă ați observat ce toții următorilor adevăr: cu cât lucrurile sunt mai simple cu atât sunt mai neexplicabile pentru mintea noastră; și cu cât lucrurile sunt mai complicate cu atât sunt mai explicabile. În chimie, bunăoară, corpurile compuse sunt foarte ușor de lămurit, dar corpurile simple nu se pot lămuri. Tot astfel e în toată

știința și în toată filosofia: cu cât un lucru e mai simplu cu atât e mai imposibil de explicat. Învierea lui Iisus e o minune, adică un simplu fapt dumnezeesc. De aceea e cu neputință s'o explicăm. Dacă ați cunoaște toate încercările filosofilor, ale savanților și chiar ale teologilor de a explica taina prin care Iisus a biruit moartea, sunt sigur că v'ați amuza mult, constatând cât e de neputincioasă mintea noastră în fața acestei minuni fără asemănare.

Ce curioși suntem noi oamenii! Pe de o parte, fiecare dintre noi dorim din tot adâncul ființei noastre să biruim moartea ca Iisus și să ne bucurăm în veacul veacului de o existență mai fericită decât aceasta de pe pământ; iar pe de altă parte, am vrea să ne explicăm cu deamănuntul cum e posibilă această minune. Dar dacă nu putem s'o lămurim, ce urmează oare de aici? S'o tăgăduim? Ce ne folosește s'o tăgăduim, când toată ființa noastră, îngrozită de puterea morții, strigă după viață fără sfârșit de dincolo de mormânt? Învierea lui Iisus, ca fapt istoric, corespunde tocmai acestui strigăt al sufletului nostru după nemurire. Acela care crede cu tărie în ea, ajuns la capătul vieții sale, nu va intra singur în mormânt; el va intra împreună cu Iisus pentru a învia împreună cu el în slava fără de sfârșit. Căci aceasta e misiunea lui Iisus Hristos: să se facă una cu mizeria pământească pentru a salva pe om din ghiarele ei.

Moartea e într'adevăr cea mai

groaznică mizerie a condiției noastre omenești. Dar alături de ea sunt mii și milioane de alte mizerii ce bântuiesc viața. E plină de înțeles constatarea că fiecare generație ce vine pe pământ crede că ea e aceea care îndură mizeria cea mai adâncă din câte există. Astfel, sentimentul mizeriei trăit de fiecare generație pe rând ne duce la concluzia că el e starea generală a condiției omenești. Iisus Hristos se face una cu această mizerie universală pentru a ne salva. Dar pentru aceasta, El ne cere un singur lucru: să ne facem una cu El prin țărnia credinței, precum El se face una cu mizeria noastră. Nimeni pe lume n'a spus un cuvânt mai mângâios pentru dureros omului decât Iisus când zice: „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați, că Eu vă voi odihni pe voi!”

Acesta e tot creștinismul!

Cine își inchipuie că Iisus a venit în lume pentru a fi obiect de filosofie, se înșală.

Cine își inchipuie că Iisus a venit în lume pentru a fi obiect de cercetare științifică, se înșală.

Și tot astfel se înșală cine își inchipuie că Iisus a venit pentru a fi obiect de discuție teologică.

Creștinismul nu e nici filosofie, nici știință și nici teologie. Creștinismul e suprema regulă de viață prin care putem să biruim mizeria universală și mizeria morții. El e simplu și la îndemâna tuturor. E atât de simplu încât un țărân îl înțelege mai ușor decât un savant sau un filosof. De aceea ies mai mulți sfinți dintre oamenii din popor decât dintre savanți. Ceeace aduce Iisus Hristos oamenilor e darul iubirii: iubirea e măduva creștinismului. Întrebat care e porunca cea mai mare, el răspunde: „Să iubești pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul tău”.

Întrebat care e a doua poruncă, el răspunde: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”. Dar această poruncă e asemenea cu cea dintâi. Prin urmare: iubirea de Dumnezeu și de aproapele — iată toată filosofia și toată știința creștinismului! Se poate ceva mai simplu și mai elementar? Și totuși sunt oameni învățați cari cred că dacă discută ideea de iubire fac creștinism. Pentru creștinismul adevărat, discuțiile, oricât de strălucite ar fi ele, nu au nici o valoare. Numai ceea ce se trăiește are valoare. Iubirea trebuie trăită, iar nu discutată. Inchipuiește-ți că un cerșetor tremurând de frig și moare de foame la poarta casei tale în timp ce tu discuți filosofie despre frumusețea iubirii creștine, fără să vrei să-l bagi în seamă. Un trecător s'a înduioșat și i-a aruncat un ban în mână întinsă. Ei bine, creștinismul e în gestul sumar al trecătorului milos și nici de cum în splendida ta discuție filosofică. Creștinismul e iubirea activă, iubirea transformată imediat în faptă. E adevărat că e ușor să spui că iubești pe Dumnezeu pe care nu-l vezi, dar e foarte greu să iubești activ pe oameni. Cel sătul nu crede celui flămând și cel bogat

nu crede celui sărac. Cei flămânzi, cei săraci, cei bolnavi, cei îmbrăcați în zdrențe și în murdăria mizeriei și a decăderii omenești, ne stărnesc mai totdeauna repulsivne, desgust și dispreț. Poate, în afară de moarte, nimic nu stărneste oroare în sufletul nostru ca mizeria, ca mizeria unui om decăzut. Greu lucru e într'adevăr să iubești mizeria; cu atât mai greu când tu te găsești într'o stare mai înfloritoare de sănătate și de avere. Dar trebuie să știm că în fața lui Dumnezeu nu prețuiesc absolut nimic gândurile noastre bune, dacă nu le traducem în fapte de iubire. E o mare rătăcire să crezi că iubești pe Dumnezeu când nu iubești pe semenii tăi. Iubirea de Dumnezeu ne cere dovezi văzute și pipăite. Ea nu se mulțumește cu un anume sentimentalism religios, evaporat în abstract ca un abur sterp. Numai cine iubește pe om în mizeria lui, adeverește că iubește pe Dumnezeu. Dacă așa asemăna iubirea de aproapele cu o pâine caldă ce se frânge și se împarte celor flămânzi, atunci iubirea de Dumnezeu e aroma ce se ridică din această pâine către cer. Din faptele noastre concrete respiră adorarea lui Dumnezeu.

Caracterul acesta activ și concret, intervenția aceasta imediată în inima mizeriei omenești pentru a o modifica, pentru a o îmbuna, pentru a o îndulci, e ceea ce deosebește creștinismul ca doctrină a vieții de toate celelalte sisteme de idei. Aceasta nu însemnează însă că învățătura creștină ar fi împotriva filosofiei și a științei sau împotriva oricăror altor îndeletniciri ale spiritului omeneesc. Toate lucrurile acestea sunt bune dacă aduc un spor de bine în mizeria noastră pământească. Esențialul însă e iubirea dinamică, iubirea transformată în energie activă, creatoare de fapte, din roada cărora să guste cât mai multă lume nenorocită.

Se poate întâmpla ca vreunul dintre onorații cititorii ai acestor rânduri să mă întrebe: „dar de unde ești d-ta atât de sigur că acesta e caracterul esențial al creștinismului?”

Răspund: sunt absolut sigur din Evanghelia lui Iisus Hristos. Iată ce spune Evanghelia:

La sfârșitul acestei lumi în care trăim noi, sfârșit pe care ni-l vestește Iisus Hristos și pe care îl confirmă toată frumoasa știință a astronomilor, va fi judecata de apoi, când fiecare vom da seamă de faptele și de viața noastră. În fața stăpânului cerului și al veșniciei, oamenii se vor împărți în două: cei buni la dreapta, cei răi la stânga. Pentru răsplata unii, pentru pedeapsă ceilalți. Care va fi criteriul unie, criteriul suprem al acestei înfricoșate judecăți finale? Iată-l, după textul Evanghelic:

„Atunci va zice împăratul celor deadrepta lui: Veniți, binecuvântații Părintelui meu, și moștenii împărăția care e gătită pentru voi dela întemeierea lumii,

Că flămând am fost și mi-ați dat de am mâncat, insetat am fost și

INTRE NOI

mi-ați dat de am băut, strein am fost și m'ați primit;

Gol am fost și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine".

Cei drepti însă vor asculta cu nedumerire aceste cuvinte. Ei știu că în viață au hrănit pe cei flămânzi, au adăpat pe cei insetați, au găzduit pe cei străini, au îmbrăcat pe cei goi, au îngrijit pe cei bolnavi, au cercetat în temniță pe cei închiși, dar nu-și amintesc să fi făcut ceva din toate acestea lui Iisus Hristos.

Atunci, răspunzând împăratul, le va zice: „Amin zic vouă: intrucât ați făcut unuia din acești frați prea mici ai mei, mie mi-ați făcut!"

Cei răi, cei dela stânga, își vor primi pedeapsa după aceeași criteriu: fiindcă n'au dat o pâine celui flămând, un pahar de apă celui insetat, un pat de odihnă streinului călător, o haină celui gol, o mângâiere celui bolnav sau întemnițat.

„Duceți-vă dela mine, blestemăților, în focul cel veșnic... că intrucât n'ați făcut unuia dintr'aceștia prea mici, nici mie nu mi-ați făcut!"

Iată, cinstiți cititori, în toată mărețea ei simplitate, esența învățăturii creștine. În fața lui Dumnezeu, atunci când tot ce e pământesc se va fi sfârșit, nu însemnează nimic nici știința, nici averea, nici filosofia, nici onorurile și nici talentele noastre. Toate lucrurile ce ne complică și ne incurcă și ne rătăcesc atât de mult pe scoarța pământului vor dispărea. Dar va rămâne deasupra tuturor unul singur, dovadă a vredniciei noastre și putere nemărginită prin care vom învia în cealaltă existență. Acest lucru e iubirea noastră pentru mizeria oamenilor.

Eu nu știu dacă într'adevăr generațiile dinaltea noastră au avut de îndurat atâta suferință câtă a rămas în documentele plângerilor lor. Dar și mie și multora din cei cari trăim azi ni se pare că talazul durerii niciodată n'a bătut cu mai neîndurată cruzime. Uitați-vă împrejur și vedeți cerșetorii la fiecare pas, cu oasele străpungându-le pielea; priviți copiii palizi și vagabonzi după cari curg zărențele de imprumut; observați pe micul funcționar cu casă grea, care nu-și poate plăti chiria într'o colibă de mahala; stați puțin la colțul străzii și vedeți acele mame cu sâni uscați din care prunci închireți sug încă lăzii; tîntiți în ochii sticloși pe lucrătorul cu chip scofălcit și pe micul meserlas fără căutare; ascultați suspinul înăbușit al marelui negustor de ieri, prăbușit astăzi; coboriți-vă gândul departe în sat, la țărănul cu față de martir, la țărănăuța de 25 de ani care arată ca o babă; la pescarul din Delta care spintecă moruni să ne trimită nouă iere negre, în timp ce copiii i se sting de boală; vedeți mai ales mîile și mîile de tineri fără cămașă pe sub haină, care n'au întrebuințare, dar cari speră într'un

viitor eroic al României și-ți cerșesc zece lei pentru un colț de pâine... Cât de frumoasă ar putea să fie această lume a lui Dumnezeu și cât de adânc o rănește și o slutește vitriolul mizeriei!

Acei cari vă mai îndoiți dacă Iisus Hristos a înviat sau nu, priviți-l în carne și 'n oase, atât de viu printre noi, în mîile și în milioanele de chipuri sluțite de mizerie. El e cel flămând, el e cel insetat, el e cel fără adăpost, el e cel ce se umblă în zărențe, el e cel ce se stinge de boală, el e cel ce geme în temniță. Toți desmoșteniții, toți nenorociții, sunt frații lui; și neamul lui e atât de mare câtă durere e pe pământ. El e viu cu adevărat și e pretutindeni unde sîngeră o suferință. Cine vrea să-l iubească nu poate altfel decât iubind aceste chipuri sluțite de mizerie. Cine simte repulsiune față de un nenorocit, acela simte în

realitate repulsiune față de Iisus Hristos.

Iubirea pentru mizeria omenească se numește în limba noastră milă. E un cuvânt frumos, e un cuvânt duios și adânc; milă — parcă e încheșat din lacrimi și din miere. Când ți-e milă de cineva, în clipa aceea trăiești în sufletul tău toată nenorocirea lui. Te uiți pe tine însuși, înecat în durerea lui. Și nu știu cum, dar dacă plîngi pentru el, parcă plîngi totdeauna și pentru tine. Parcă tu ai fi în locul lui, iar el ar plînge pentru tine. Când plîngi pentru un nenorocit, parcă te plîngi pe tine cu lacrimile lui. Aceasta e mila: o înfrățire intimă, adâncă, a sufletului tău cu sufletul lui, până la confuzia amîndurora în una și aceeași durere. „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși", e o poruncă muiată în lacrima milei. Cunoașteți basmul lui Făt-Fru-

mos din lacrimă. Eu nu știu dacă a existat Făt-Frumos din lacrimă, dar știu din Evanghelie că există și trăește întreg Iisus Hristos cel din lacrima milei.

Când cel sătul va plînge pentru cel flămând și insetat; când cel cu rost va plînge pentru cel fără căpățalu; când cel înfolit va plînge pentru cel gol; când cel sănătos va plînge pentru cel bolnav; când cel liber va plînge pentru cel întemnițat; când cel bogat va plînge pentru cel sărac — atunci se va fi realizat împărăția bunătații și a milei universale. În roua imensă a plînsului acestuia din milă va străluci soarele biruitor al creștinismului. În clipa aceea mare și sfântă, omenirea va avea fața dumnezeiască a lui Iisus Hristos, cel care a înviat din mizeria morții.

Nichifor Crainic

Darul Invierii

Ca să ai o viziune integrată, totalitară, asupra lumii, trebuie să te vrei crescut pe culmi spirituale, să te salți pe piscuri de cer. Zăbava lângă pământ te abrutizează, te înfundă în lut, te face una cu el. Sclavia lutului a simțit-o omul întotdeauna ca un blestem negru, de sub a cărui teroare vântată a încercat să se smulgă cu titanice eforturi, care-au răvășit istroli. Înainte de creștinism, în evul acela prelung, de neguri și ispășiri, în care omul cădea prin noaptea licărității unui luceafăr care refuza să se arate, piscurile de azur, vecindățiile de lumină ale lui Dumnezeu ne erau inaccesibile. Ardeau prea tare, erau prea înalte, iar noi eram prea slabi, prea lângă pământ. De aceea o viziune deplină, rotundă, cu chenar încheat, asupra lumii, nu era posibilă atunci. Se îndepărtase cerul de pământ, iar la mijloc băteau vânturi vrăjmașe. În vârtejul lor a intuit omul mântuirea de care avea nevoie, după ce, prin păcat, săpase prăpastie de netrecut între el și Dumnezeu. Dar pentru aceasta, trebuia ca Dumnezeu cu sacră darnicie, să „deșerte” cerul pe pământ. Și atunci Iisus Hristos s'a înnoțit, Universul a freamătat ca un lan în adiere.

Dar destinul, divitul destin al lui Iisus, se cerea împlinit. Toată însângerarea universală de până atunci trebuia să se adune, să se concentreze în El, ca o imensă și mistuitoare durere, atât cât a îndurat pământul până la venirea Lui. Și a urmat Golgota... și a urmat Invierea! O dramă a cerului și a pământului totdeodată, care s'a încheiat cu o sacră și necuprinsă poemă de lumină, în apele căreia s'au topit vrăjmașile de care vorbeam, în nezdruccinată înclăstare. Și omul s'a simțit săltat pe piscuri, acolo de unde lumea-i apare'n armonii și ierarhii, inclucurate pe verticală spirituală.

De atunci trăim permanent această viziune a lumii. Div'nă dramă a lui Iisus o trăim săptămânal în simplitatea liturgică a Bisericii și'n sacră și înfricoșătoarea realitate a sfântului Potir. Această trăire ne înfige în inima universului, ne înalță de-asupra istoriei concrete, de unde intuești realități de jar, care zvăcnesc în măduva acestei istorii ca sângele în vine, deși uneori ea le nesocotește. Iată de ce istoria, ca să fie într'adevăr obiectivă, trebuie să se spiritualizeze, să se încreștineze. Căci fenomenul spiritual are o mult mai nelipsită permanență în viața noastră, decât faptul concret. Spiritualitatea-i geneza istoriei și tot ea o fecundează. Iată istoria noastră națională. Căutați dincolo de războaie și de împărțiri seculare, care-o făcără a acestei istorii și veti afla o articulație spirituală, tot atât de seculară. Căci noi ne-am născut și trăim pe culmile de care aminteam. Această spiritualitate ne-a împins mereu spre înălțimi, iar astăzi o trăim gâlgâitor.

Ca să înțelegi toate acestea, poți să te înalți în săptămâna Patimilor în oricare din satele noastre. Tăra aceasta, tălăzuită sistematic de neșunța atelăstă, de confuzia seclără și de fanatismul confesional, este — în această săptămână — o imensă Biserică ortodoxă, în sensul înalt și plin al cuvântului. Pe spindri împădurite de munți, în văi sfășiate de ecouri și singurătate, pe șesuri legănate în

zări, peste tot bat clopote, în al căror dangăt de aramă și pietate, ne recunoaștem ca cerul în cleștarul undelor. Peste tot toaca, acest tighel de evlavie al ortodoxiei, mușcă mărunț și pios din tăcere și din sufletul nostru. Se aprind candelile sub icoane și îngenunche un neam întreg sub epitrăhul cerului. Se deschide țara întregă sub taina mărturisirii, ca o cupă de petale în lumină. Nise lasă peste creștete, simțit ca o binecuvântare, covârșit neajuns al slavei. Bisericile sunt și noaptea deschise și nelncăpătoare. Dentile, vegheri și evocări adanci și zguduitoare ale calvarului sacru, se desăfoară suitor ca o scară cu trepte de durere, care sfârșește sub Cruce, la rădăcina căreia a mustit sângele Domnului.

Iată-ne în Vinerea Mare, ziua cea mai vântată din cate-au fost și vor mai fi. O clipă de groază neagră, care-a cutremurat veșnicia, a zguduit-o din temelii, căci Dumnezeu a fost schingiuit atunci — în carne și oase — de mâna fulgerată de blestem a Iudei. S'a lăsat lovit și chinuit, cu sacră resemnare, ca să se „plinească Scriptura”. Un om l'a vândut pe Dumnezeu pentru trezeci de arginți.

Și Dumnezeu a murit, iar Iuda s'a spânzurat. Între streangul lui Iuda și Crucea lui Hristos ne frământăm noi zilele. Drama aceasta e mai actuală, mai vie în Vinerea Mare, când Biserica reconstituie Golgota. E înălțător și totdeodată de-o sfășietoare muștrare momentul scoaterii Sfântului Epitaf, pătimirea lui Iisus. Și aceasta n'a uitat-o creștinul niciodată. Se'ncreștinează de-acum carnea pe el, când din altar apare Domnul Hristos. Se frâng genunchii în rugăciune mută, căci Mântuitorul a îndurat pentru nevrednicia noastră. Așezat în mijlocul Bisericii, mâini înfiorate El împodobesc cu brațe de flori, cu primăvara în petale, care vor să-i ușureze chinul. Căci pentru poporul nostru, care-i adănc religios, creștinismul are o realitate vie în toate momentele lui. În această zi Golgota tremură, ca și acum două mii de

ani, o Golgotă multiplicată în fiecare din noi, cu toate durerile ei. Spini lui Iisus, sărutarea perfidă a Iudei, palmele jariseilor, sudorile de sânge, toate acestea se simt, se aud, se văd în ziua aceasta de permanentă rugă și neîntreruptă veghe cu flori și plânsset lângă Domnul Hristos. Se îndoaie ființa unui neam întreg la picioarele lui Dumnezeu, așa cum a făcut întotdeauna. Și Iisus a fost răstignit.

„Și s'a întunecat soarele și s'a rupt calapeteasma bisericii prin mijloc”. Această solidaritate cosmică, această universală aderență la durerea crucii a răbuznit până în iad, unde trebuia să se coboare Iisus și l'a despiciat în două ca să se coboare lumina. Nici aceasta n'am uitat-o noi. De-aceia, când prinde-a se rări lumina și-și respiră noaptea umbrele, cu țâțele și spaimele lor, opriți-vă într'un cimitir. E cea mai zguduitoare dramă omenească. Este o uvertură sumbră, de încrâncenare apocaliptică, în care presimți și te cutremuri de ce poate fi în această împărăție neagră. Profuluri livide de mame, chipuri fragede de copii, soții și rude ale celor duși, pe ale căror fețe încrâncăte, umanării aprinse joacă fantome de umbre și lumini, își strigă morții cu desnădejde de veac încheiat. Se articulează și se împletesc voci și nume, în care tremură, în care se zbat sentimente, nădejdi și desnădejdi, dureri și poaze bucurii, pe care cuvintele nu le pot prinde, nu le pot ochi în rotunjimi și sensuri. Ai impresia unei încercări marine, în care valurile se izbesc de stânci cu muget și furie apocaliptică. Dar peste înverșunarea aceasta neostenită, cea mai tare, cea mai plină trăire spirituală românească, intuești certitudini luminoase, înălțimi muciș de cer, organice netezite în ființa noastră de cei două mii de ani de viață creștină. Înțeleg anume, cum spuneam mai sus, că adevărurile creștine sunt trăite viu și integral. Moartea, evadarea aceasta din timp, și vărșarea noastră în veșnicie, ruperea zăgăzurilor pentru a înunda în nemurire, iată ce stăruie în toată acea jelanie din cimitirile româ-

nești, ca o nezdruccinată certitudine. Morții noștri sunt, în conștiința populară, realități vii, crâncen de via, într'o lume a lor, care nu ne e deloc streină.

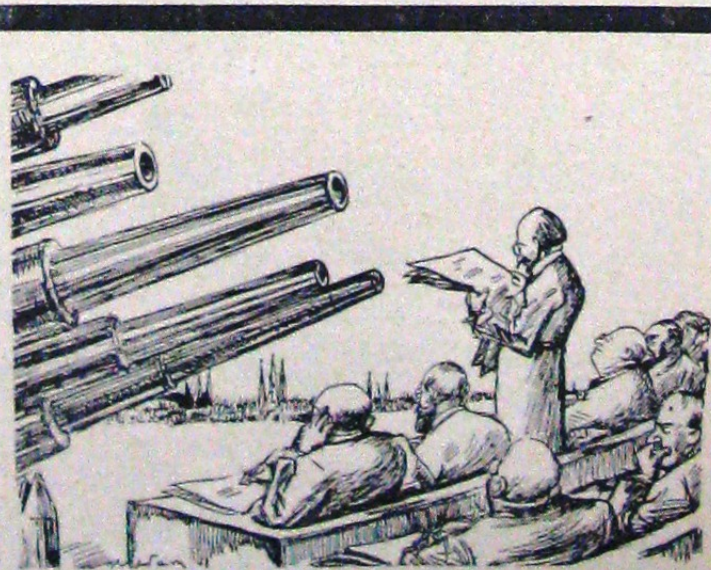
După cruntele patimi ale acestor zile Iisus s'a coborât la iad ca să surpe împărăția neagră. Poporul românesc, organic ortodox, crede tare că Domnul Hristos se coboară acolo în fiecare an, de-aceia răscolește mormintele cu jelanie și-și strigă morții pe nume, ca să-i deștepte, ca să-i smulgă pământului și se roagă pentru ei, și plânge pentru păcatele lor. Acest moment de sacră comuniune a viilor cu morții, frânge vremelnicia și reface o clipă, concret, veșnicia din care venim și'n care ne ducem. Florile presărate pe morminte, candelile tremurate sub cruce, mireasma tămâierilor rituale, toate acestea adăncesc certitudinea nemuririi și-i dau chenar mistic de viziune eshatologică.

În acest timp în Biserică freamăta, cald, adănc, dureros, un alt torent mistic. O dalbă și'n același timp răvășitoare, sfășietoare melodie, în încheeturile căreia gâlgâie toată durerea lumii, toate lacrimile Sfintei Fecioare vărsate la rădăcina crucii. Se cântă Prohodul. Se clatină boltele și lacramează icoanele, tace universul și ascultă pustul, când din pieptul de frăgezime și nevinovății ai copiilor se'ncheagă cristalini și pur, unda turbure, caldă, adăncă și răscolitoare, a prohodirii, ca un scâncet de armonii îngerești. Palpăutul blând al lumânărilor, taina mută a icoanelor, rostul adănc al cuvintelor liturgice, smerenia mulțimii și lacrimile ei, strecurate printre melodii și rugăciuni, printre mireme și metăni neostenite, toate acestea te rup din cleștele clipei, te salță pe acele culmi de unde viața e integrată, plină a lumii, e limpede ca o mărgea de rouă. Aici te bat talaze de lumină până la transfigurare. Mori astfel cu Iisus, plângi cu mironosițele, te cobori în mormânt cu Dumnezeu. Simți cu El solidaritatea cosmică, în înfințul căreia te depersonalizezi într'un fel, ca să te împlinești, te simți crescut cât imensitatea ei.

Și pe mormântul lui Dumnezeu cade lespeda...

Apoi... Noaptea Invierii! Ei bine, aici cuvântul tace neputincios, iar condeiul cade umilit. Tot acel potop de mistică lumină, care fulgeră spiritual această noaptea a biruinții cerești, întrece nemăsurat labele noastre puteri omenești. Aici își deschizi ființa și fi-o dilăți pe măsura cerului, ca să se verse în ea torențele albe ale Invierii. Te aprinzi ca o candelă vie și arzî sub azur ca o flacără de spirit. Mândria omenească se topește la do-goaarea de maximă spiritualitate a acestei nopți sacre, în care te porrivești în glas cu ingerii și'n gânduri te copleșește slava. Înțelegi iarăși că înălțimile și-și înfinți mai prielnice pentru lămurirea rosturilor lumii și ale tale. Vlaşa și-i mai luminoasă, zilele mai împet. E darul Invierii. Darul din care poporul nostru, înfip adănc în spiritualitate, s'a împărțit din plin. Căci în sufletul lui, Hristos invie real, cu participare organică.

Aceasta-i substanța istoriei noastre, istoria spirituală și adevărată a poporului românesc. Numai ancorăți în apele ei adănci ne vom descifra just și integral destinul național.

Se în discursuri...

(Candide)

Invierea Românismului

Ridicați coviltirul tristeții de pe fața indoliată a Țării și veți ceti nemărginit de Marea Durere Românească! Pentru asta însă ochiul trebuie să fie curat ca mărgeaua, iar credința tare, impresurată în tunica de flăcări albastre. Numai atunci Țara își deschide inima, îi simțim aproape duhul, și-i putem ceti, peste pragul prezentului, destinul. Numai când aburii de durere ai Țării ne impresumesc, pătrunzându-ne, ca suflarea lui Dumnezeu, și putem înțelegi, fără osândă și strămbătate, drumul viitorului. Altfel, cealaltă Românie, cum îi place uriașului nostru să-i zică, Româna identificate cu ritmurile originare ale românismului, cea iconică simetrică și înaltă, pe care noi o sărutăm flegelmente în visurile noastre de mărire românească, își întoarce fața dela noi, mocnându-si, în opintiri surde și amare, focul spuzii al răbdunării de mâine.

La acest punct este cumpăna apelor românești. De aici se diversifică drumurile. Se aruncă anatele și se pectulesc victoriile. Trofeele biruinții sunt în funcție de drumul ales. Alegi drumul compromisurilor, a oficialității, deci al democrației, ești sortit să rămâi mut și impotent în fața Lacrimilor Românești, uscat și săcut, cu cugetul înfrânt, cu mâinile legate și cu ochii storși de răcoroarea alinare a lacrimilor. Măcinura și falsitatea, devenite o a doua natură, te transformă în bestie cu chip de om. Alegi drumul credinței, al sacrificiului și al luptei, deci alvarul românismului, ești un cruciat înzădat cu puteri pe care nici lărmă idului nu le poate sfărâma! Și izbândă finală, oricât de târzie ar fi, nu se poate înscrice decât pe linia de foc a Destinului Românesc! Toți câți merg alături sau deacurmezișul cad pradă îngropării fără noamă și fără urmă.

Toți morții noștri mari, cei depe crestele istoriei, cât și anonimi, pe a căror oseminte se ridică temerile intralistoriei noastre, toți Larii și Penafii Românismului, cărora le aducem jertfe și ne închinăm, au căzut, la porunoale Patriei, pe linia de bătaie a Destinului Românesc!

Toți patrioții, mergătorii alături sau deacurmezișul, s'au prăpădit fără știre în noaptea istoriei. Aceștia sunt blestemați dela început să nu priceapă nimic din nevoile, durerile și dorurile noastre. Ei poartă în gând otrava destrămării și în sânge germeii negației. Intre ei și cealaltă Românie se interpune neagra și scârbanica corupție democratică. Pentru ei poporul este o masă numerică, apreciată și valorificată după cantitatea voturilor belte.

În mințile lor înguste și obtuze, peste cari n'au adiat niciodată boriele elanurilor generoase, singura categorie necontestată este „lectoratul”, cu toate legiunile lui de păcate. În putregăboasa lor substanță morală, o umită de venalitate, minciună și ireponsabilitate, nu arde decât polfa câștigului și a îmbogățirii. Condamnați ca sterpiciune și inaderență față de principiile de temelie ale românismului, acești ponosiși supraviețuitori ai unor timpuri de haotică rostogolire fac astăzi politica structurii democratice. Capul lor este

pururi subț pământ, iar picioarele, de cele mai multoari se instatează acolo unde trebuia să fie capul.

Singura lor credință fiind electoralul, singurul lor ideal câștigul, e firesc ca acești ridicoli reprezentanți ai națiunii să nu înțeleagă nimic din freamătul ei dureros. Căptușiți cu toate delțiile arivismului de peste noapte, acești imbuibați exponenți ai ipocriei democratice, simple manechine în ghiarele oculurilor internaționale de toate categoriile, sufăr de o înspăimântătoare amnezie. A doua zi după dozele banului, francmasonic sau comunist, uită de unde au venit, cine sunt, unde trebuie să meargă și pentru ce trebuie să lupte. Se constituie, la adăpostul finanței internaționale, într-un corp de exploataatori. Fără ferți de cea mai elementară răspundere, nuncia lor pentru promovarea binei lui obște este nulă. Tâind națiunea în felii sociale, numite clase, ca astfel s'o poată mai bine exploata, după vicleana formulă istorică divide et impera, consiliile de administrație ale democrației parazitare tradează și distrug tot ce este sfânt și mare în patrimoniul unei națiuni.

Aceste afirmații se pot verifica pas cu pas în procesul de schilodire și mutilare cu care democrația noastră de șaptesprezece ani ne-a dăruit, distrugând, la poruncile forțelor ascunse, măduva instituțiilor noastre de stat. Vantul pustiitor al parazitismului democratic, care nu crede decât în ban, în furt și minciună, ne prezintă azi o Românie desfigurată, umilită și ingenunchiată sub cisma necruțătoare a strălismului. O Românie desonorată și cuprinsă de înfrigurările prăbușirii, peste care se profilează, răschirată și amenințătoare, figura de strigoai a parazitului democrat. Am putea lua pe rând toate instituțiile noastre de stat, pentru ca la lumina unui examen critic și obiectiv, să arătăm unde au fost duse de ignoranța expoziturilor noastre democratice. Dela cele mai înalte până la cele mai scăzute ca funcțiune socială și națională s'a inoculat zi de zi, după metode mișelnice ticluite, otrava desagregării și veninul distrugerii. România democratică de azi e ceva putred. „Săraca Țară Bogată”, cum îi zice confratele nostru G. Gregorian, a ajuns să nu-și mai recunoască înfățișarea. În orice caz, privită prin monoculul dilatat și mănjit cu toate fărâdelegile democrației, fața României actuale apare teribil de mutilată. În fața ei lividă se răsfrâng rezultatele efective la care poate duce regimul totalitiresponsabilității. Înălzați un moment în fața acestui profil și vă veți vindeca pentru totdeauna de nebunia falsei democrații.

Cari sunt darurile de 17 ani ale democrației românești?

1. Un popor de țărani vlaguli, dus la sapă de lemn, băntuit de toate bolile, ținut în besna și exploatat fără milă.
2. O școală de mizerie, tăată după măsura străinii, și otrăvită ceas de ceas de intervenționismul politic și de mișmele distructive. Un corp didactic umilit și desconsiderat.
3. O biserică desonorată și batjocorită, cerșetoare și fără cetățenie recunoscută. E crud și dureros!

Ce ne mai rămâne? Ce a rămas încă nedestruș de acest Leviathan al democrației românești? Lista calamităților s'ar putea continua la nesfârșit. Deocamdată, ne oprim aici. Ne gâtuie întrebarea ce se vrea svârșită, ca un blestem de fulger, peste acest cadavru democratic. Anume: ce va putea înțelegi această Românie oficială și democratică din Marea Durere Românească, din mocnirile, svăcnirile și aspirațiile celeilalte Românie? Nimic, dar absolut nimic!

Și atunci, în fața acestui dezastu, noi denunțăm falimentul democrației românești. Cine are curajul s'o apere în fața evidențelor?

„Noi suntem antidemocrați, scria Nichifor Crainic cu fulgere pe fruntea uriașului nostru „Sfară Piatră”, în numărul trecut. Astăzi or-ce român cu dragoste de țara lui trebuie să fie antidemocrat. A fi democrat e tot una cu a fi pentru minarea României. Aversunea noastră față de acest blestemat regim nu pornește din nici un motiv teoretic. Fiindcă în teorie, democrația e un regim subțim, dacă voști. În practică, e metoda cea mai sigură de a distruge lent și pe nesimțite un stat, o țară, un popor. Noi am învățat să urim democrația pe teren, urmărind-o pas cu pas, zi cu zi, dela războiu încoace până azi. Nimeni nu va putea măscoci ireodată un sistem de o mai strânică desagregare națională. Nu e locul să facem din nou procesul acestei crime a tuturor și a nimănui, pe care o descoperi în toate rânduie statului și nu poți s'o identifice în nici un făptaș anume. E ca o stihie a seceței, ca un duh al răului, ca un suflet al morții, ce vestejește și devastează totul pe unde trece, nu în chip de uragan, ci asemenea unei respirații ce otrăvește porți prin care se filtrează, sau asemenea unei igrașii ce sfărâmă domol, dar sigur, temeliele.

Dacă judecata noastră e o nebunie sau o tâmpenie, vrem să ni se arate. Vrem să ni se demonstreze binefacerile democrației în viața Romaniei Mari. Vrem să ni se ilustreze aceste binefaceri în așezămintele de stat mai întâi. Așezămintele de stat sunt organele corpului național. Sănătatea și bunăstarea corpului atarnă de sănătatea și bunăstarea organelor. Vrem să ni se arate, dela războiu încoace, un singur organ, un singur așezământ de stat, care prosperă în democrație și propagă sănătatea în corpul național. Vrem să ni se arate, bunăoară, că birocrația e în număr strict și funcționează ca un ceasornic; că admnistrația e servitoarea națiunii; că justiția înseamnă dreptate pentru toți; că școala se polrivește pe sufletul românesc ca lumina pe plante; că armata e turnală în zale de fier; că bugetul nu se fură; că dreptul se respectă, iar datoria se înăpeli-nește; că a guvernarea e a creea; că libertatea nu e anarhie, iar puterea nu e tiranie; că munca e răsplătită, iar fărâdelegea e trāsnită; că parazitismul nu există, iar virtutea strălucete în scaun. Vrem să ni se exemplifice democrația într-o instituție sănătoasă, — într'una singură măcar! Ziceți-i pe nume! Arătați-o cu degetul!”

În această baltă cu apă moartă se prăbușesc toți aceia cari merg alături sau deacurmezișul Destinului Românesc!

Peste capul lor însă, înșirându-se pe linia pe bătaie a Destinului Românesc, se ridică cohortele Românismului, jerecate în armura cinstei, a adevărului, a muncii, a credinței și a sacrificiului. Visurile lor se anină de carul tuturor, iar stințele lor pământene sunt bronate de dogorile Patriei. Numai lor le vorbeste, cu toată dragostea de frate și de aceeași credință, Marea Durere Românească.

„Cealaltă Românie”, reinviată în suflet și credință, în putere și voiață de înfaptire, numai lor li se spovedește.

Și numai dela aceste legiuni tinerești, cari se numesc în chip suveran române și creștine, fața indoliată a „celeilalte României” așteaptă, cu credință și evlavie, marea praznic al Invierii întru Românism!

Grigore Popa

RASTIGNIRE IN TIMP

Florile pomilor vestesc primăvara. Verdele livezilor chiamă miei. În iarba cu perle'n cercei. Să adune 'ntre dinți primăvara.

Ceasul luminii a sunat în azur. Uvertura noului ciclu de viață. Pământul s'a ridicat din ceață. Răsănit în albastrul pur.

Lumea a vrut să rădă iar. Si, ca și atunci, i-a fost în zadar. Cerul sufletelor s'a adumbrat. Vestind pătimirea Celui răstignit.

Printre crengile a rugă închinată, Profilat pe negura omenirii, Ca o vedenie a nălcirii, Crucea Lui înalță brațe nădurate.

În fiecare an același deal abrupt, Aceiași cruce dreaptă'n răsărit, Umbrind, ca un stigmat în infinit, Năvala fariseilor de desupt.

Sângele lui Hristos curge și acum, Din rânile pe care oamenii răi. Li le-au sfredelit cu spânge de călăi. Și ca atunci, o mamă plânge'n drum.

Pe Golgota pătimirilor de totdeauna. Domnul Iisus n'a fost om și a murit; Moartea Lui n'a însemnat sfârșit. Iar glasul Său va mângăia într'una.

Noroadale urii, neistovită, Au uitat pilda cuminte, Și de Dumnezeu le mai aduce-aminte. În fiecare an o răstignire încă nesfârșită.

Vintilă Horia

Fuziunea lojilor maghiare cu Marea

În articolele precedente am evidențiat destul de clar rolul nefast al lojii zisă „națională” care se pretinde... creștină și patriotă.

Am stabilit orginea sa ca fiind o creație a lojilor sovietice și am arătat că M. L. N. este o umilă și prea subordonată uneltă a ocului judeo-masonic internațional.

Cât privește „creștinismul” său din lista membrilor publicată în numărul anterior reese clar abundența florei judaice, pentru a mai fi nevoie de comentarii.

Pentru a evidenția încă odată însă, minciuna și fătărnicia specifică masonică, ținem să arătăm cititorilor noștri că hruba lui Pangal, contrariu afirmațiilor făcute pretutindeni, nu se mulțumește numai să cerșească intrarea ovrelor în M. L. N., dar ține chiar să se desinovătească în fața streinătății în special, de orice aluzie ce i-ar pune la îndoială internaționalismul.

◆ Astfel, intrucât la congresul „Asociației Masonice Internaționale” din Geneva (1924) s'ar fi menționat că M. L. N. nu primește jidani în taințele sale, aceasta s'a grăbit a pune lucrurile la punct, socotindu-se grav calomniată de această afirmațiune.

Într'un memoriu, sub semnătura marelui maestru Zamfir Arbore, secretar general fiind Leonida Maler-Vladimir, la 10 Februarie 1924, Marea Loje Națională spușberă toate gravele acuzații ce i s'au adus, precizând în concluzie următoarele:

„Cât privește însinuarea aceasta perfidă lansată la Geneva și pretutindeni că Marea Loje Națională din România, nu admite Israelii în Atelierele sale, nu putem

spune decât că aceasta este o calomnie ordinară, intrucât obediința noastră nu face nici o distincție de rasă, de naționalitate și de credință, și cea mai bună probă constă în faptul că ei se găsesc în Loje, nu numai ca simpli membri, ci și ca înalți demnitari în Consiliul Federal.

Această afirmațiune calomnioasă a fost făcută în consecință pentru a ne discredita față de compatrioții noștri Israelii și de a rezerva pentru alții (?) ajutorul lor material”.

Precum vedeți, creștinismul lui Pangal constă în a nu fi discreditat la Geneva sub eticheta de antisemit, în a sta cot la cot cu toți tinichigii și coms-volașorii ovrei și, mai ales, în a nu pierde „ajutorul material” al fililor lui Israel.

Cât privește capitolul „ajutorului material” vom reveni cu date senzaționale, pentru a dovedi că de „creștin” este d. Pangal.

Acum, însă, după ce ne-am edificat în ce constă „creștinismul” M. L. N., să ne ocupăm puțin și de această pretenție a sa, „patriotismul”.

◆ Fără îndoială, cea mai de căpetenie operă patriotică săvârșită de oficina tăbărită sub casa lui Katz este fuziunea M. L. N. cu lojile maghiare din Ardeal, registrată cu mult fast la 12 Februarie 1930.

Acestor loji, răspândite în tot Ardealul, populate în mare majoritate de jidani, și recunoscute ca focare de irentism maghiar, le-a întins mâna „frățescă” Marea Loje Națională.

◆ Istoricul și activitatea acestor loji maghiare — de rit joanit — merită o deosebită luare aminte.

Marea Loja Simbolică a Ungariei, patroana tuturor lojilor de rit simbolice (Joanit), se înființează la 1886 la Budapesta.

Cu timpul, creează mai multe loji pe tot cuprinsul împărăției austro-ungare, ajungând în 1918 la un număr de 104, dintre care au 21 în Ardeal.

Activitatea acestor loji, cîmînează în anul 1919, când la 22 Martie izbucnește revoluția lui Bela Kuhn care durează 134 de zile, înăbușind Ungaria în sânge și teroare.

După căderea lui Bela Kuhn, guvernul ungar seslând pericolul, confiscă arhivele lojilor din Budapesta și dovedește cu această ocazie că încercarea de răsturnare a ordinii în stat, a fost pusă la cale, desfășurată și alimentată de Marea Loja Simbolică a Ungariei.

Ca un exemplu putem cita faptul că toți conducătorii revoluției din 1919 au fost jidani și francmasoni cu grade înalte în masoneria ungară și anume:

Bela Kuhn (Cohen); Kuns (Kohn); Lukacs; Diener Zoltan; Tibor Szamuely; Garhai (Gruenbaum); Bostanz (Blenstock); Ronai (Rozenstenzk); Moritz Erdely (Eisenstein); etc., etc.

O monumentală lucrare apărută în 1921, în editura „Uniunii Societăților creștine și naționale din Ungaria” redă fidel activitatea și arată rolul criminal al masoneriei ungarie în revoluția roșie.

Prima parte a lucrării, intitulată „Crimele Francmasoneriei” scrisă de Barszay, documentează până la refuz, principiile satanice ale masoneriei.

A doua parte „Secretele unei Loji din provincie” scrisă de Josef

Palatinus expune amănunțit activitatea secretă care a declanșat revoluția din 1919, iar ultima parte conține lista membrilor lojilor ungarie, de unde reese că marea majoritate era formată din evrei.

În urma acestor grave constatări, guvernul disolvă lojile de pe tot întinsul Ungariei, în anul 1921, confiscând în același timp toate averile lor, pe care le trece în patrimoniul statului.

În aceste condițiuni, în timp ce lojile de pe teritoriul maghiar „adorm”, cele 21 din Ardeal, neavând de suferit nici o măsură restrictivă își continuă activitatea, menținând nestinsă flacăra ritului Joanit.

◆ Pentru a distra atenția îndreptată asupra lor, masonii din Ardeal afirmă că au rupt orice legătură cu loja mamă din Budapesta, și se camuflează sub o altă titulatură, astfel că vedem apărând în 1924, „Marea Loja Simbolică din România”, cu sediul la Brașov, și care conduce cele 21 de sucursale de spionaj și irentism și anume:

Loja „Osszertarts” din Arad; „Honszeretel” din Baia; „Pannonia” din Brașov; „Aurora” din Brașov; „Traian” din Brașov; „Zuden 3 Săulen” din Brașov; „Hungary” din Deva; „Oriens” din Caransebeș; „Unio” din Cluj; „Dacia Felix” din Cluj; „Infrăgrea neamului” din Cluj; „Del” din Lugos; „Tisza” din Sighetul Marmășei; „Bethlen Gabor” din Tg. Mureș; „Laszlo Kiraly” din Oradea; „Bihar” din Oradea; „Zsilvölygy” din Petroșani; „Banat” din Timișoara; „Kocsy Ferenc” din Sătmăr; „Par” din Timișoara; „Triculia” din Sf. Gheorghe.

◆ Cât privește elementele ce populează aceste centre subversive, remarcăm dintre fruntași pe:

I. Șandor, mare maestru, fost deputat și senator; Ludwig Servatius; Ștefan Biro; Ivan Cipu; Andor Deutsch; Tihany; dr. Berman, jidan, venerabil al lojilor din Cluj; Simon Endre, jidan, venerabil al lojilor din Banat; Neuman Ferenc; Frigyes Sandor; Adler Berthold; dr. Ludwig Warjassy; dr. Jos. Keemen, jidan din Baia; Marcel Lustig, jidan din Brașov; dr. Kari Nussbäcker, jidan din Brașov; Heinrich Szoles, jidan din Deva; V. Zapary; Al. Zpszer, jidan din Cluj; A. Klein, jidan din Lugos; Karoly Maurer, jidan din Sighetul Marmășei; dr. Georg Bernady, jidan din Tg. Mureș; dr. Meich-Kaelman, jidan din Oradea; dr. K. Berkovics, jidan din Oradea; dr. Eugen Gidro, din Petroșani; Lajos Betteky din Sătmăr; dr. Șt. Tokes, jidan din Timișoara; Totis, jidan din Timișoara, directorul „Industria Lănel”; dr. Scobleassy, Al. Doman, Ghizela Reinhardt, dr. Racz, Kleinhaendler, Aczel (cetățean maghiar) din Arad, etc., etc.

Restul armatei joanitor de aproape 2000, numără 70—80% jidani. Îngrijirea lor e inutilă.

◆ În ceea ce privește rostul și sistemul de activitate al Lojii Simbolice din România, chiar un document masonic ne dovedește că numai firma s'a schimbat, principiile șovine, irentismul și legă-

Sedintă festivă a Marelui Loji Naționalic la Conventul din 1923.

„Patrioții” lui Pangal înclină cu șorțurile rituale salută eroic vitoarea frăție cu judeo-maghiarii lui Bela Kuhn.

Lojă Națională

turile strănse cu Budapesta rămânând aceleași.

Astfel M. L. Simbolică cu actul numărul 10. III 1924 (5924 după text) din 14 Octombrie 1924 arată că:

„După mari eforturi cele 21 de loji s'au unit la 29 Aprilie 1923 și iată unanimitate lor rezoluții:

a) Ele vor continua să menție „Marea Lojă simbolică a Ord. „ din Budapesta”, pe teritoriul întreg al României, ca unica Soveranitate masonică de rit Joant.

b) Ele vor adopta în totul și integral, Constituția și Regulamentele generale ale acestei Loji Simbolice.

Marea Lojă Simbolică a României se consideră ca SUCCESORUL DIRECTĂ ȘI DE DREPT — pe pământul României — A MAREI LOJI SIMBOLICE A UNGARIEI!”

Precum se vede, mentalitatea jidanilor maghiari din loja cu firmă schimbata, nu s'a modificat intr-nimic.

Această camuflare le-a servit numai să poată face un pas înainte pentru ajungerea scopului lor, de a se putea amesteca în politica țării și de a putea continua sub emblema unor potenți ai zilei propaganda lor revizionistă.

Și au reușit, căci acestor dușmani declarați ai intereselor neamului nostru le-a întins o mână de ajutor „Marea Lojă Națională” pentru a-și dovedi cu pr-sosință patriotismul.

◆ Astfel în 1930, Februarie 12, Marea Lojă Simbolică din România, unealta Budapestei, fuzionează cu Loja Națională.

Un solemn act de unire redactat în englezește, purtând în frunte stampila Marelui Loji Naționale, reprezintă pactul prin care se contopește în aceeași fierbinte dorință de răsturnare a Țării Românești, Loja zasă „națională” creată de Soviete și Loja Maghiară a lui Bela Kuhn, transformată de nevoie pe plăsurile Ardealului.

Documentul prin care banda de criminali în frunte cu Pangal, petcește fuziunea cu secretele mașină de război maghiaro-semită, poartă semnăturile delegaților plenipotențiarilor ai ambelor organizații și anume: din partea M. L. N.: Pangal, Lupașcu, C. Beiu, Erast Peretz, Sever Penteceanu și Julian Peter, iar din partea Lojii Maghiare: Lad slau Molnar, Siviu Russu, Otho Rhein.

◆ Cât privește afirmațiunea făcută de noi că aceste loji maghiare sunt veritabile focare de irendentism și revizionism, pentru a fi cât mai obiectivi, vom privi aceste adevăruri chiar prin ochelarii unor înalți masoni.

Astfel în Iunie 1924, vin în țară ilustrii fr. „Ossian Lang și Townsend Scudder trimiși de Marea Lojă din New-York pentru a inspecta organizații din România.

Din raportul întocmit de acești inspectori și care conține 29 de pagini, extragem câteva pasagi referitoare la lojile maghiare și anume: (pag. 12).

„Not avem convingerea că unirea lojilor din vechiul regat cu cele din Transilvania este nu numai inoportună, dar chiar prejudecătătoare.”

Referindu-se la mentalitatea un-

Insigna comemorativă a lojii Maghiare „Panonia” din Brașov (Steaua iudaică)

gurilor după unirea Ardealului, acelaș raport e silit să constate la pag. 14 că: „nu se poate admite cu după câțiva ani de la unire sentimentul național maghiar să fi dispărut complet și că ei să nu păstreze în sufletul lor nici un regret, nici un gând de apropiere către patria mamă de care s'au separat er prin jocul fatal al circumstanțelor istorice. Deci ne este imposibil să admitem că maghiarii din Transilvania nu vor cauta să utilizeze masoneria, în orice ocazie, PENTRU PROPAGAREA INTERESELOR NAȚIONALE MAGHIARE”.

Iată dar din proprie gură masonică, caracterizarea activității lojilor maghiare.

Dar, mai departe, referindu-se la cunoașterea ocultă a acestor loji, inspectorii ne arată la pag. 16 că: „Este lucru clar că lojile maghiare nu există de a se încina unor sugestii politice misterioase”, iar în concluzie precizează la pag. 17, următoarele: „Dar amintind, prin absurd, că am judecat greșit, că nu ne este permis de a avea despre maghiarii din România decât păreri bune, nu putem admite totuși că acești maghiari s'au asimilat din punct de vedere spiritual numai în urma simplului fapt, al modificării frontierei geografice și că lojile maghiare din Transilvania vor rămâne intr'adevăr stră ne de orice preocupare IRENDENTISTĂ maghiară, fapt ce ar atrage după sine dizolvarea lor de către guvernul român, măsură care ar prejudicia și interesele masoneriei din vechiul regat”.

Precum se vede, însăși înalții inspectori ai masoneriei de la New-York socotesc sedicioasă activitatea lojilor maghiare și se tem de apropierea lor.

Caracterizările pe cari le fac vizitatorii americani și care privește spiritul revizionist sunt categorice și, totuși, „patrioții” dela Loja Națională n'au pregetat să intre în contradicție cu acesti dușmani ai Regelui și ai Țării Românești.

Au uitat însă „patrioții” lui Pangal cât sânge românesc a înroșit Țisa și câte trupuri de flăcăi au fost sfărțecate de huitani în spânzurațiile lui Arpad și au încheiat pactul rușinos de fuziune.

Sfruntată nerușinare masonică. Să ai organizație „națională”, dar care depinde de centrala judaică din New-York, să faci „creștinism” cu loja înșesată de jidani și să fii „patriot” alături de judeo-maghiarii lui Bela Kuhn, iată care este independența și iată care este naționalismul pangalargetolaniștilor din strada Cămpineanu 45.

◆ De ațfel, această batjocură a tot ce este românesc s'a exemplificat recent într'unul din fief-urile Marii Loji Simbolice din Arad. Aci, o parte din masonii vechii loji Joante, nemulțumiți, oarecum,

s'au retras și au constituit o nouă loje „pur românească”, iar pentru a pălmu sentimentul național al unui neam întreg, au botezat această nouă hruță simbolică cu numele sfânt și evocator a lui Horia!

◆ Nu socotește nimeni că este criminală lipsa de respect ca sub egida martirului Horia, care a murit sfâșiat pe roata maghiară pentru cauza românismului, să țopăie plini de tinichele și incinși cu sorțuri, însăși nepoții călăilor marilor noștri martiri?

Florin Becescu

ESCROCHERII MASONICE

Masoneria este o întreprindere de escrocii.

Dovezile?

Am predus atâtea până acum și înfățișam astăzi alte două: scrisorile de mai jos ale d-lor av. Gh. Slama și I. Musche.

București, 31 Martie 1936

Stimate domnule director,

În lista membrilor francmasoni, pe care ați publicat-o în revista dv. „Sfarmă Piatră”, spre surprinderea mea, văd inserat și numele meu.

Sunt obligat a da o explicație și o desminte.

În cursul anului 1923, când deceram cu 13 ani mai tânăr, eram magistrat în București. În câteva rânduri mi s'a prezentat un emisar al unei loji masonice, care aud că se numea Română-americană și cu insistențe a solicitat înscrierea mea în acea lojă.

Mi-a arătat o listă întreagă cu numele multor personalități din viața noastră politică și culturală, care mărturisesc că m'a atras atunci.

Insistențele depuse pe lângă mine m'au învins și am fost numai la 3 săptămâni ale acelei loji. Acel scurt interval mi-a fost de ajuns spre a mă edificia și a mă convinge că, acele personalități erau numai la suprafață, iar conducerea efectivă a lojii era încredințată unor oameni, cari mi s'au părut suspecți. Am provocat o anchetă asupra gestuunii și drept consecință a fost că, parte din comitet a fost găsit cu neregulii „administrative”.

Imediat am demisionat.

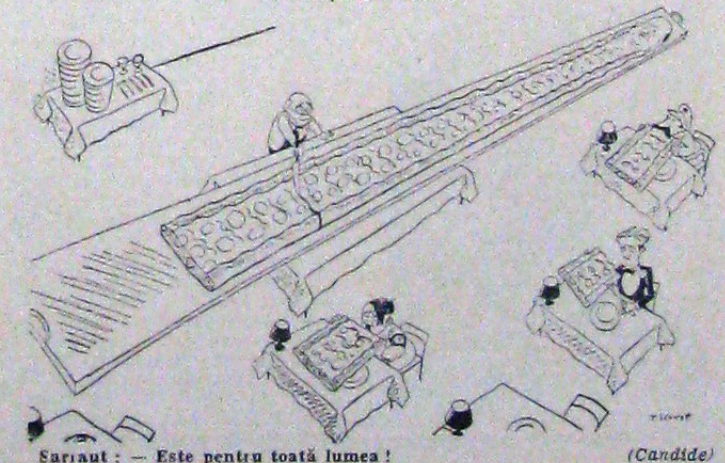
Nu a fost însă singurul motiv al demisiunii mele această descoperire, ci și faptul că scopul acestor asociații nu corespundea ideologiei mele și nici cu situația mea de magistrat și fost ofițer activ.

Nu încerc să-mi explic cum este cu putință ca după o demisiune produsă acum 13 ani să mai pot fi trecut în scrierile acelei asociații și nici nu înțeleg cum am putut fi „vârsat” din oficiu în actuala lojă.

Dau deci cea mai categorică desminte că, fac parte din vre-o lojă francmasonă din țară sau de aburea și că dimpotrivă sunt la antipodul lor.

Incredințat că veți da curs acestei formalități, primiți, vă rog,

FRANȚA E DARNICA

Sariat : — Este pentru toată lumea!

(Candidate)

D. N. Iorga de altă dată...

„Neamul Românesc” 29 Iulie 1909

Presă...!

Atăția bandiți ai condeiului ca în această nenorocită de țară eu grai s'ar găsi alurea.

Iarși vulteste presa iudeo-tachistă de fărâdelegie citorva oameni cari au marele păcat de a nu se invoici cu gindul că țara să ajungă a Evreilor, supt stăpînirea de jaf a tachismului triumfător.

La o grădina publică un individ beat începe să vocifereze: Trăiască socialismul, și pune pe Tigani să-i cinte Marsilia ca o provocare la adresa unui grup de profesori și ascultători de cursuri de vară, între care multe domnișoare și doamne, care după lecție petreceau un ceas convorbind.

I se pune în vedere să părăsească grădina unde venise pentru a strica liniștea oamenilor. El insultă. Proprietarul grădini și înștiințat, și-i dă afară.

A doua zi „Adivor” deshide focul. Nenorocitul acela ajunge un erou al socialismului internațional; Jidanii dela foala bucurătoare văd o ceață de atroci naționaliști cari au pus să li cinte la betie, cari nu si-au plătit lăntării, cari s'au năpustit asupra unui pasnic om treaz și l-au acoperit de leșioni (cînd nimeni nu l-a atîns) și ei descopăr în fruntea acestor seandalagii pe profesorul Guza, care era la Iasi, și pe profesorul Iorga, care n'a schimbat o vorbă cu acest mârștir al „Adivorului”.

Pus la cale „victimă” dă în judecată pentru „insultă și lovire” pe cine nu i-a zis un cuvînt.

N'ajunge Tanovicianul „Ordin” se preface în Vălenar, și ia o corespondență din... Vălenar, prin care se repetă minciuna, adăugându-se ce poate iesi din gura unui tachist furios. Iar la urmă scandalagiul Iorga e decretat „urmașul călăilor Moldovei”.

Nu, onorate domnule, n'am această singeroasă origine. Tatăl meu a fost avocat, bunicul meu tot avocat, străbunul meu efor în Botosani, tatăl său negustor în același oraș. Am acte și lucruri de familie dela toți.

Cu „călăul” genealogistului Tanovicianu iată ce e. Ultimul călău al Moldovei se cheama Gavril Buzatul și era un Tigan. Răpustul Hasdeu, căruia Dumnezeu să-i ierte, că era un om rău, în stare a întrebuița orice armă împotriva unui dusman, a locuit în Iasi, la venirea din Basarabia, în fața cu casele bunicului meu; Aga Costachi Iorga era cam buzat și era poreclit astfel de prieteni. Într'un moment, Hasdeu și-a răzbunat făcîndu-se a confunda pe un călău Tigan cu boerul și avocatul Costachi Iorga, fostul său vecin. Iar murdara calomnie a ridicat-o de Jos Tanovicianu, cu părerea de rău că nu a născocit-o, și o răspîndeste.

Aceste cuvinte pentru public. Cit pentru nemernicii calomnatori, juratii vor judeca dacă și aceste infamii pot să li se ierte pentru a se face și mai elumiat aierul social al acestei țări.

N. Iorga

Noul vultur german (Brennessel)

Năruire de orizonturi

Unu'care apăra pe Corneille...

N'am înțeles încă și poate nu voi înțelege niciodată marele univers al realității sociale; e ceva adânc și mult incomprehensibil, ceva care scapă total simbolului numeric. Universul social, lărgit până la dimensiunile mari ale omenirii, e ceva care depășește realitatea somativă a miliardelor de oameni care trăiesc în aerul prezentului; el se întinde apăsător peste întreg trecutul celor care au fost și peste întreg viitorul celor care vor fi. Omenirea trăiește într'un uliutor etern. Dar continuul e național mai închide ceva; un sens adânc de trăire, o atitudine metafizică de creație. Omenirea e străbătută de un duh inconștient care o duce pe raza timpului făcând drumuri largi de istorie. Universul social trage cadrul larg al universului istoric; se structurează în el, inspiră din aerul lui și ascultă numai de legea lui. Legea istorică are o determinare interioară, un destin immanent; ea merge numai așa cum vrea el. Sensul transcendentului rămâne pentru mersul istoriei în ceață nevăzută. Nimic nu se structurează în omenire; nimic nu devine istoric decât numai așa cum apasă destinul istoric. El este același din clipa de început a lumii și va rămâne pentru veșnicie același. El se realizează pe linia înfinită a timpului; înlăuntrul lui nu ascunde nicio putere de transformare, și dinafară, nu există nici o posibilitate de-a interveni ceva. Totul merge simplu și implacabil. Ne ferim să spunem, și ireversibil, căci pe drumul istoriei, omenirea n'a realizat decât două forme polare: liberalismul și autoritarismul. Dela începutul lumii, și desigur mai departe până la sfârșitul ei, omenirea n'a trecut nicodată într'o altă formă structurală. Ea a mers alternant pe linia asta, și numai pe ea. Nu se poate găsi, prin nici un calcul de analiză combinată, vreo altă posibilitate. Totul rămâne aci. Este desigur o determinare simplă, dar totuși impresionantă și viguroasă. Nu putem afirma însă, că istoria a realizat absolut formele sociale. Atât liberalismul, cât și autoritarismul, s'au realizat alternativ în spațiul mari de timp, și s'au realizat desigur, relativ. O cucerire a zenitului în absolut este imposibilă. Dar nu ne gândim de asemenea, că mersul istoric cu căderile și ridicările lui, se desfășoară uniform peste tot câmpul omenirii luată în definiția ei aritmetică. Nu. Noi definim omenirea ca esență, ca trăire, ca duh obiectiv creator. Dacă pe harta planetei sunt configuratii marcate de timp cu diferite simboale în vastul plan de referință al progresului, puțin interesează. Omenirea ca sens adânc, primordial, trece numai prin două deschizături; istoria se îngrădește lateral în aceste două margini. Liberalismul, cu efortul omului după realizarea lui în afară de planul mare al omenirii integrante, și autoritarismul cu realizarea omului în orizontul universului social. Toată istoria omenirii descrie o înaintare greoaie către unul din orizonturi, un cutremur formidabil în acest spațiu istoric. Momentul nostru istoric nu și-a realizat încă definitiv orizontul; el trăiește o vijelioasă prefacere, un impuls lăuntric hotărîtor. El înalță eroic în cerul autoritarismului. Omul vremii noastre, parcă s'a

scufundat mai adânc în oceanul realului; simte până la trăire puterea socialului, se integrează în el. Prin pereții conului nostru istoric, vechiul liberalism apare descompus și hâd; căzut iremediabil.

Asistăm la un spectacol mare; orizontul liberalismului se prăbușește zgomotos. El a fugit din realitate, s'a scufundat în pustiu ficțiunii; i-a putrezit fundamentul.

O deplasare a istoriei spre celălalt depășește a istoriei spre celălalt pol; autoritarismul e în mare și turbată expansiune. Colosul rusesc a ridicat marelui cap roșu al teroarei comuniste. Italia și Germania s'au înălțat pe cerul autorității naționale. Și dîntr'un regim și din celălalt se desfășoară același orizont autoritar. Omul se realizează pe sine numai în planul colectivului; e un decret din afară, căzut greu pe creștetul fiecărui individ; în afară de colectiv, el nu se poate realiza. E desigur un tablou cam sinistru; aparent, sugrumarea libertății omului, moartea omului ca om. Dar numai aparent; căci libertatea nu se conope decât relativ, integrită într'un sistem definit. Libertatea e ceva riguros reglementat, ceva dat într'o severă realitate de drept. Ea nu poate trăi numai prin sine, și nu poate trăi nici în haos. Libertatea se integrează numai într'un sistem juridic cu un apăsător aer de autoritate. Autoritarismul momentului nostru, nu răpește nimic din libertatea individului. Dar nu știm de ce, realitățile mari tind spre o înfinită fragmentare! Marele nostru spațiu istoric nu-i uniform, regiunile sale nu sunt deloc soldiere; e ceva bolnav în momentul nostru istoric. Trăim cu toții spectacolul groznic al despăcirii autoritarismului; deoparte avem despăcătura cu zvăcniri adânci în umanitate, contopirea prin sentiment cu umanitate, de celălaltă parte, avem realitatea imensă a naționalismului, cu adânci substraturi abisale. Sunt două lumi care se izbesc înspăimântător, dar două lumi de forțe inegale. Socialismul e ceva sterp, cu un mare pustiu lăuntric, ceva care fuge după un înfînt inaccesibil. Umanitarism, trăire adâncă în umanitate, dizolvare în marelui tot omeneș, sunt poziții ideale. Dar noi mergem pe linia unui destin real; istoria nu se desfășoară așa cum vrea etica, ci așa cum vrea destinul ei. Și destinul ei cade pe realitatea socială, pe planul cosmic al realității omenești. Din timpuri glaciare au existat oameni, și oamenii au trăit intens puterea văduhului cosmic; pe existența lor s'au brăzdat adânci diferențieri. Rasele au existat întotdeauna; înlăuntrul lor se ascunde fluviul sângelui care continuă generațiile într'un peisagiu dat. Ele sunt implantate adânc în realitate; din adâncurile lor telurice izbucnesc focurile creației și drumurile istoriei. Nimic în istorie nu poate depăși oceanicul rasei; ea are un centru piosferic, arzător. Din adâncul ei se desprinde elanul, viața, setea de ontologie. Fragmentul nostru de istorie se figurează pe cerul rasei; naționalismul trăește intens, dictatorial, marelui său con istoric. Pe lângă el, s'a prăbușit rândul pustiu orizontului democratic.

Axente Sever Popovici

Asta e, firește, tot Idiotul nostru dela Cuvântul liber, Tudorică Branște, fiindcă precum am mai spus nu s'ar mai găsi altul ca el. Dar zilele trecute idiotul a crezut că poate trăi un minut fericit. De când a fost îmbrăncit cu ferocitate de Toma Vlădescu de pe Colina Inspirată („a lui Maurras”), Idiotul și-a pus în cap să găsiască tot o „colină” ca asta în proza colaboratorului nostru. Și a fost mai idiot când, zilele trecute, și-a inchipuit că... a găsit-o! El a luat imediat receptorul, după ce și-a potrivit cravata și s'a sculat, ca un spîț, în două picioare.

— Allo... dom' Pauker? Saru' mîna...

— El... ce vrei mă!

— Am găsit ceva contra lui Toma Vlădescu... saru' mîna!

— Bătu-te-ar Dumnezeu de idiot! vezi că iar mai faci o prostie...

— Nu dom' Pauker (saru' mîna!) uite, acum, sunt sigur, să fiu al dracului...

— Bă, neprecipsitul, bagă de seamă căi mai păit-o.

— Saru' mîna, dom' Pauker!, dați-mi voce să vă spun, uite sunt cu Laroussu în față... Dacă mai greșesc și acum — să mă la dracu!

Cînd a auzit de Laroussu, la capătul firului, omul de cultură al Adevărului s'a mutat:

— Bine mă, da-i drumu' atunc...

Și Teodoroscu, fericit, a scris repede la Cuvântul liber că Toma Vlădescu a citat greșit din Corneille! Nefericitul căzupe din întâmplare tocmai pe un vers celebru care apărea evident modificat, ca să servească textul care-l precedea. Dar bietul Idiot n'a priceput — și Laroussu nu explică. Tare pe chestia asta, el stabilește chiar o savuroasă regulă de gramatică franceză — că, adică, dacă ai început o frază cu 'a, propoziția dependentă trebuie să începi neapărat cu om... (De Colina Inspirată și de autorul ei, e drept că nu ni se demonește nimic!). Dar totul e un deluciu...

Eu mă gândesc însă la ce s'a întâmplat, când Pauker o fi băgat de seamă că, și cu Laroussu și fără, Idiotul tot idiot rămîne!

Vai de mama lui...

„Fostii miniștri iorghişti sunt și nepoliticoși!”

Față de ultimele blesteme pe care d. Iorga le-a auzărit de curând amicăilor d-lui Giurescu, — de partea celalaltă au început represații.

Astfel, de curând, d. N. I. Herescu, cunoscutul literat, s'a prezentat la redacția noastră ca să ne aducă la cunoștință „un caz foarte grav”.

Și d. Herescu ne-a spus, tremurînd încă de indignare, cum astăvară, pe linia București-Constanța, se găsea în același vagon-restauranț cu un fost ministru iorghist, să zicem d. V...

— Bine, dar asta nu e așa de grav, am replicat noi...

— Stați să vedeți! ne-a rugat din nou d. Herescu. Partea gravă abia acum trebuia să urmeze. Fostul ministru d. V., găsite într'adevăr de cuvîntă să se așeze — nu din greșală, ci premeditat, ne asigură d. Herescu, — tocmai pe fotoliul unui pasager francez, care găsindu-și locul ocupat „a proferat foarte prele cuvinte la adresa neamului nostru...”.

— Veți judeca și d-voastră, ne-a spus indignatul mosafir, dacă una cu asta se face!

D. Herescu ne declară de altfel că astăvară — în timpul căldurilor — umbra chiar să tipărească un articol pe această chestie care trebuie să revolte pe orice Român. El ne roagă pe noi acum să-i facem ecou:

— Fostii miniștri iorghişti sunt și nepoliticoși!, a conchis tăios d. N. I. Herescu, salutându-ne și teșind...

Note, polemici, înfierări

Să tăiem vitelul cel mai gras...

După o absență care ne-a surprins și pe noi, Dragoș Protopopescu își face reparația în paginile lui „Sfarmă Piatră” cu un articol în care... nici nu știm cum să spunem, el se laudă sau mai mult se ironizează singur, veti vedea...

Aflăm abia acum că fericitul autor al Fortului 13 a fost — el cel mai vesel om din România! — supărat pe noi. Supărat, fiindcă aici ar fi fost injurat nu știu când și nu știu cum un venerabil general (Nici nu-l mai amintim numele, fiindcă te pomenești că treaba se complică).

Ne pare rău: I) fiindcă Dragoș știa perfect să deosebească până acum guma de injurătură pe buzele de stele ale lui „Sfarmă Piatră” și II) fiindcă se înșală dacă crede că numai dânsul iubește pe d. general...

Dar hai să zicem că vreedată l-am fi injurat cine știe cum pe marele soldat! — Ei și!?

Treaba noastră. Noi l-am injurat, noi retractăm!...

Bătrâna bestie

La un banchet dat în — dacă se poate spune așa — cinstea sa, d. C. Argetoianu a mărturisit cu burta la gură: „Sunt un om bătrân”...

...Bătrîn și albit în păcate!

Caniota...

Au fost desființate jocurile de noroc.

... Bietul domnu'doctor Lupu, domnilor!...

D. Mihalache martir...

D. Ion Mihalache presimte că va deveni martir...

Un glonț! „Un glonț hitlerist mă va isbi din umbră” — a declarat el, pretrăind drama morții.

Un glonț?

Aș!... domnu Mihalache nu știe... să-l informăm noi!... E ceva mai grav, i se prepară mai mult decât un glonț: un tun, pe măsura personalității lui, la care uzinele Krupp lucrează de câțiva ani! Și dacă tunul acesta nu va ajunge să-lucidă pe domnu Ion Mihalache (Reichul încârligat a prevăzut și ipoteza asta!) Hitler va ordona să se construiască două tunuri, trei tunuri, patru tunuri, mai multe tunuri...

Sociologia românească

Sociologia la noi a fost întodeauna aeriană. Teoretică, academică — și atât.

Detasați din realitățile sociale, sociologii noștri s-au încetat întodeauna în abstracțiuni și, ca d. Petre Andrei, de pildă, vegetau la club.

Altă sociologie se construiește acum: O sociologie a noastră, românească, a faptelor tari, sociologia regală.

Îi revine d-lui prof. D. Gusti meritul și răspunderea, deopotrivă, de a o realiza pe teren. D. Gusti este pe cale de a lăsați.

Avem acum subit ochi revista acestei miscări noi „Sociologie Românească” (anul I nr. 3).

Întelegem din ea că școala nouă sociologică s'a rupt de trecut.

Ne întoarcem la izvoare. La comorile de faktor, de artă, de viață românească.

Este o sociologie nouă în pas cu vremurile noi.

Un proces senzațional

„SFARMA PIATRĂ” DAT IN JUDECATATA DE MOSTENITORII LUI DOSTOIEVSKI

Poftim! Asta-i mai trebuia lui Sfarmă Piatră! Inchipuiți-vă că a fost dat în judecată de văduva și moștenitorii lui Dostoievski: Motivul? Nu, că ar fi uzurpat, prin Idiotul lui Pauker pe Idiotul lui Dostoievski. Și i-ar fi întunecat gloria!

Acum, e adevărat, Idiotul lui Pauker, bietul Braniste, e o glorioasă creație a noastră (și a naturei) — o creație de invidiat! Dar, Domnule, Idiotul nostru e luat direct din Sărandar și n'are nimic a face cu literatura rusă.

Mai întâi că idiotul nostru este „Admirabilul” Idiot, și răspunde la un nume precis și tot așa de admirabil prin closete: Teodorescu.

Apoi: a) Idiotul lui Dostoievski e print; pe când idiotul nostru e slugă, hamal, lichea, valet, closet, chibritelniță, toc (la gheata lui Pauker) cosondroacă, nasture (la pantalonii lui Blumenfeld) — e orice, numai print nu e.

b) Idiotul lui Dostoievski e un naiv, pe când Idiotul lui Pauker e numai prost, și se observă că e prost chiar când e idiot.

c) Idiotul lui Dostoievski e în sfârșit un ironist, un om senin și vesel, pe când Idiotul lui Pauker e trist, săracul, ca un uraganat mort de trei zile și intrat în tratative serioase cu viermii.

Așa că să poftescă văduva și moștenitorii lui Dostoievski.

Noi mergem la proces cu fruntea'n sus: fiindcă Idiotul lui Pauker este și rămâne Idiotul lui Pauker.

D. Atta Ribbentrop Constantinescu

D. Atta Constantinescu nu este numai ceea ce se vede — un păntec rond și devotat d-lui George Brătianu și principelui de Wied, care stă la Bacău — dar și un formidabil diplomat, de ale căruți lumini țara nu se va mai putea lipsi decât foarte cu greu și în orice caz nu multă vreme de aci înainte.

Descoperirea aceasta este a noastră și ne onorează.

D. Constantinescu nu este, însă, o improvizație. El a ținut paltonul ministrului României la Londra încă tânăr fiind, a locuit apoi o vreme la Viena, orașul cancelarului Meternich, s'a iscăiit pe ziduri la Ballplatz și, acum în urmă, în căătorile sale diplomatice cu d. Brătianu prin Europa, s'a relevat ca un foarte lemurat concurent al d-lui Ribbentrop.

De curând d. Atta a scris chiar un articol, aproape un studiu impresionant de politică internațională, în care proclamă un mare adevăr românesc:

„Masele rurale încep să se intereseze tot mai mult de aspectele politice noastre externe”...

Asta este o frază care va rămâne, cum să spun, ca o lozincă a epocii. Uite, parcă-i văd pe ruralii lui Crevedia strănși ciopor pe vârtășelul dela primărie:

— Neață, ce aspecte mai are politica noastră externă, bă?

— Păi, cum zice domnu Atta...

— Adicătelea cum?

— Anulăzează-te toate problemele și ne bazăm pe Polonia...

— Zău?!

— Să fie-al dracu dacă vă mișcă... uite ici articolul!

Abonamente la

„Sfarmă - Piatră”

Lei 300 pe an, 175 pe 6 luni

Vizionarul la catedră

D. Octavian Goga a fost numit profesor la catedra de cultură română modernă a facultății de litere de pe lângă Universitatea din Cluj.

Ardealul vine să-și dea flăcăii în mâinile profetului!

Este un act de târzie, dreptă și grandioasă recunoștință.

Puiu Pauker a venit la rude

Procesele „antifasciste” care sunt pendinte la consiliile de război dau măsura relativă a primejdiei comuniste în România.

Infiltrațiunea propagandei roșii nu poate fi surprinsă numai în câteva cazuri descoperite izolat. Ea este mult mai vastă și nebanuit mai adâncă. Nucleele comuniste identificate sunt numai mici puncte de explozie revoluționară cu caracter provizoriu. Ele au un rol tactic de diversiune. Ele trebuie să absoarbă vi gilența autorității la suprafața miscării comuniste, pentru ca pionierii invizibili ai kominternului să poată săpa în voce rețetele de galerii subterane, în care va trebui să se prăbusească odată întreg edificiul ordinii burghize.

Ziarul „Universul” dă din nou alarma asupra acestei foarte grave situații dela noi. Și ca întodeauna „Universul” vine cu fapte. El ne informează că faimosul „general” Pauker a pătruns în România.

Cine este „generalul” Pauker? „Sfarmă Piatră” l-a prezentat în primele sale numere. Este anarhistul Marcel zis Puiu Pauker, sotul „antifascistei” Ana Pauker și nepot al arhimilionarului Em. Smil Pauker, copatronul concernului de presă din Sărandar.

El circula în ultimii ani cu o uluitoare ușurință între Moscova și București, fără a putea fi prins de Siguranța Statului. De curând, în timpul unei vizite în România, nepotul codirectorului ziarului „Adevărul-Dimineața” era pe punctul de a fi prins de poliție. Un-hiul său, Em. Smil Pauker, i-a venit, însă, în ajutor așezându-l în atelierelor „Adevărului”, unde a stat ca „lucrător” până a putea fugi din nou în Rusia sovietică.

„Generalul” se află acum, după unele informațiuni, din nou în România.

Guvernul are datoria să întărească paza la frontiere și să opereze descinderi la vechile gazde, fiindcă este probabil că ruda și protejatul gangsterilor din Sărandar a venit în țară să organizeze evadarea Anei Pauker și a celorlalți anarhiști arestați.

Rebus sic stantibus...

După exemplul Germaniei, Austria s'a răsvărit și ea împotriva tractatelor de pace. Mica republică a micșicit și a revoluțiilor anortale s'a înarmat. Tratatul dela Saint Germain a fost rupt.

Vor urma la rând, ca niste verigi de lanț, tratatele dela Trianon și Neuilly sur Seine. Ungaria și Bulgaria se vor înarma și ele. De ce nu?

După înarmări, asaltul asupra clăuzelor teritoriale!

Unde sunt acum doctrinarii tractatelor dinamice?

Unde sunt entuziaștii elogiatori de la ? Martie?

Modestia lui „Sfarmă-piatră”

Sîntem puși din nou în situația... jenantă de a anunța că ultimul număr din Sfarmă Piatră — mai repede decât toate celelalte — s'a epuizat complet chiar a doua zi dela apariție.

Vai, dar, pentru asta, Tudor Braniste ne va injura iar, l'indcă atragem astfel atenția domnilor patroni să-i controleze tirajul „Cuvântului Liber” care e... dar de ce să-l pirim — bietul Teodorescu... vai de sufletul lui! Iși piederă pâinea, rămâne pe drumuri! și vine apoi să-l angajem noi. Și numai asta n'o dorim... Brrr!

D. Vaida și masoneria

Pe d. Al. Vaida noi, în baza documentelor pe care le avem, l-am denunțat meru ca mason.

D. Vaida figurează, într'adevăr, în listele lojei „Ernest Renan” a „Marelui Orient al Franței” din 16 Rue Cadet, Paris și e, „vârșat” în Marele Orient al României din București, str. Lipscani 21.

Campania noastră care a avut un formidabil ecou în lumea românească, l-a impresionat acum — dar destul de târziu, de altfel — chiar și pe d. Vaida.

D. Vaida ne răspunde însfîrșit... Ne-a răspuns pieziș la intrunirea frontului său românesc dela Timișoara.

Acolo, în centrul bănătan, fostul presedinte al partidului național-țărănesc, a atacat „masoneria ovrăiască”, adică masoneria care nu e, cum se zice, „creștină”.

Despre așa zisele loji naționale n'a pomenit nimic. Pe acestea le-a tăcut dînsul cu gîndul, poate, că există o masonerie periculoasă — ovrăiască — și una mai puțin periculoasă sau inofensivă sau chiar folositoare — masoneria națională.

Aici, împotriva masonilor naționali, am fi vrut să auzim mai ales cuvîntul de infierare al d-lui dr. Vaida.

Dar nu e nimic... Sfarmă-Piatră se mulțumește deocamdată și cu mai puțin. Multul, din puțin se face...

Aflăm, însă, că în afară de ce s'a publicat prin ziare, seful frontului românesc ar mai fi făcut unele declarații suplimentare cu privire la situația sa în masonerie.

— „M'am inițiat, într'adevăr, într'o loje din Paris — ar fi spus d. Vaida — în timpul conferinței de pace. Am făcut-o ca să-mi servesc Patria, din îndemnul lui Ionel Brătianu”.

D. Vaida, să ne permită... e nesincerv.

Argumentul patriotic e cel puțin copilăresc. Argumentul Brătianu e o minciună.

Ionel Brătianu n'a fost francmason. Ionel Brătianu nu putea, deci, să determine pe d. Vaida să intre în loja Renan.

Dacă Ionel Brătianu ar fi scotocit necesar, patriotic, s'ar fi inserat el însuși, poate, în masoneria dela Paris.

Dar să roergem mai adine.

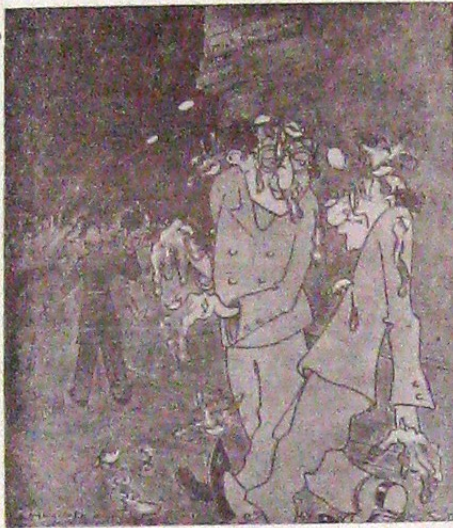
D. Vaida era mason cu mult înainte de conferința păcii.

Față de martori serioși, d. Vaida a declarat cîndva că inițierea lui s'a făcut în lojile austro-ungare la Viena. Vrea d. Vaida să fim mai preciși?

Al. Gr.

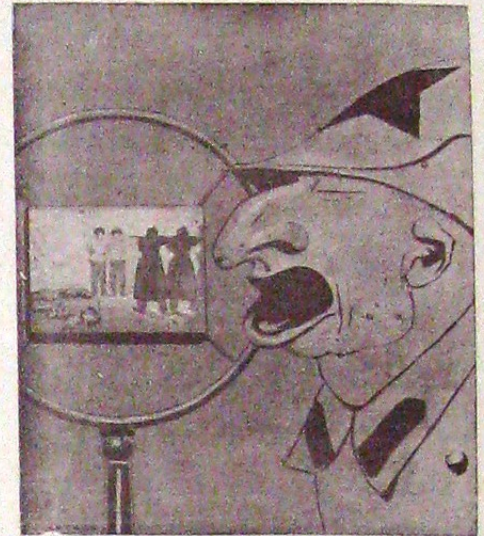
Sfarmă Piatră

O MANIFESTAȚIE ANTISEMITĂ LA LONDRA

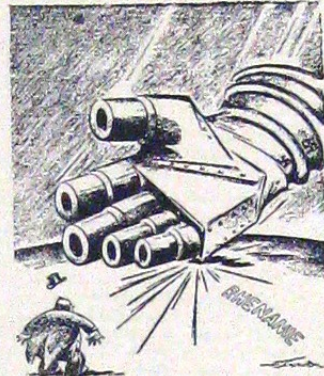

— Smil, ce bine se petrece de Paște într-o țară liberă !
Și ce monstruos ar fi fost dacă aceste ouă clocite ne-ar
fi fost aruncate în cap în Germania. (Die Brenesel)

LA RADIO, ÎN RUSIA SOVIETICĂ

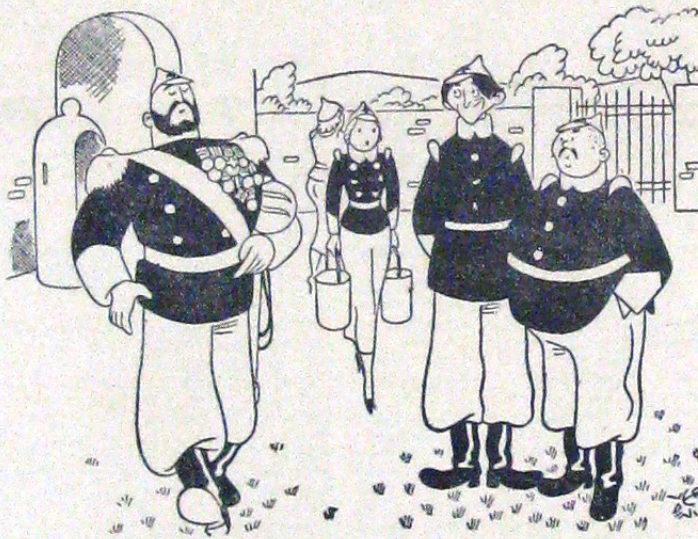

— Libertate, egalitate, fraternitate (Die Brenesel)

Mănușa a fost aruncată.
New-York World-Telegram.)

ARMATA FEMININĂ ÎN RUSIA

— Vai, ce piept frumos are colonelul !
— Asta nu e nimic ; ar trebui să te uiți la pieptul ordonantei lui !
(Marc, Aurello)

MOMENTUL PRIELNIC

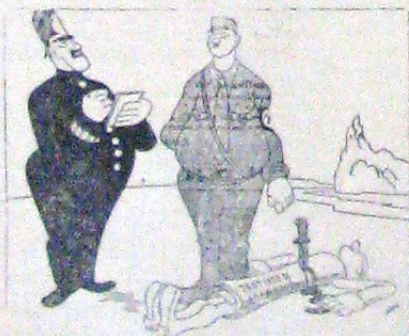
Japonia a anexat pe ascuns alte 6 provincii chinezești.

Japonezul : — Sunt ocupați ! Să profit de ocazie (Guerin Meschino)

CONCEȚIA GERMANĂ DESPRE TRACTATE

ANGLIA ȘI TRACTATUL DELA LOCARNO

— Veți plăti o simplă amendă
(Guerin Meschino)

LA GENEVA

Ploaie de Martie (Settebella)

Cărțile își au destinul lor (Die Brenesel)

8 LEI